

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT**

EDITA DJOGIČ

RAZVOJ SLOVENSKE ATLETIKE OD LETA 1945 DO 1950

DIPLOMSKO DELO

Stopnja študija: Univerzitetni študij

Smer študija: Športno treniranje – atletika

MENTOR:

doc. dr. Tomaž Pavlin

RECENZENT:

prof. dr. Milan Čoh

KONZULTANT:

asist. dr. Katja Tomažin

Ljubljana, 2007

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem g. Marku Račiču za strokovno pomoč in za izposojlo svojega arhiva, za pomoč pri ugotavljanju verodostojnosti podatkov o dogodkih, imenih klubov in tekmovalcev ter rezultatih. Prav tako pa se zahvaljujem tudi g. Marku Rožmanu. Zahvaljujem se tudi mentorju dr. Tomažu Pavlinu za pomoč pri oblikovanju diplomske naloge ter staršem, sestri Aniti in Blažu.

RAZVOJ SLOVENSKE ATLETIKE OD LETA 1945 DO 1950

Fakulteta za šport, Ljubljana 2007

Edita Djogič

Strani: 78   Tabela: 9   Grafi: 2   Slike: 15

IZVLEČEK

Diplomska naloga obravnava razvoj slovenske atletike od leta 1945 do leta 1950. Naloga opisuje razvoj panoge in tekmovanj od prvega tekmovanja po vojni 24. junija 1945 v Mariboru, tri dni pozneje v Ljubljani in 22. julija v Celju. Predstavljeni so tudi rezultati skozi celotno obdobje, prvaki za posamezno leto, tablice in rekordi najboljših slovenskih tekmovalcev, nastopi na mednarodnih, evropskih, svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah ter tudi težave, s katerimi so se soočali atleti, organiziranost in delovanje atletike, predvsem v Celju in Ljubljani, in sezname sodnikov in klubov. Navkljub težkim življenjskim okoliščinam po drugi svetovni vojni so slovenski atleti in atletinje uspešno osvajali odličja na velikih tekmovanjih, leta 1950 pa smo dobili tudi prvi atletski stadion, AD Kladivar v Celju, ki je bil takrat prvi povojni stadion v Jugoslaviji.

Ključne besede: atletika – zgodovina – razvoj – obdobje od 1945 do 1950 – Slovenija

Kazalo

1. UVOD	5
2. SLOVENSKA ATLETIKA 1945	6
2.1 Prva tekmovanja leta 1945	7
2.2 Atletika v TD Olimp in TD Celje v letu 1945 – 1946.....	17
3. ATLETIKA LETA 1946.....	19
4. NOVOSTI LETA 1947	22
4.1 III. državno prvenstvo FLRJ v atletiki	24
4.2 Rezultati peterboja in troboja na DP leta 1947 v Celju.....	29
4.3 Tablica rekordov 1947	32
5. PRVO POVOJNO OLIMPIJSKO LETO 1948	34
6. LETO 1949.....	39
7. PRVO ATLETSKO DRUŠTVO V JUGOSLAVIJI V LETU 1950.....	43
7.1 Kako je nastal stadion	44
7.2 Ekipno prvenstvo Jugoslavije od 1947 do 1950.....	48
7.3 Ekipno prvenstvo Jugoslavije od 1947 do 1950.....	48
8. PRVAKI SR SLOVENIJE OD 1947 DO 1950	49
8.1 MOŠKI.....	49
8.2 ŽENSKES.....	51
9. PREGLED PRVENSTEV SFRJ ZA ČLANE IN ČLANICE.....	53
9.1 Slovenski atleti – prvaki- nje SFR Jugoslavije.....	53
9.2 Število nastopov v državni reprezentanci od 1946 do 1950 – moški.....	54
9.3 Število nastopov v državni reprezentanci od 1946 do 1950 – ženske.....	54
9.4 Tablice deseterice najboljših atletov Jugoslavije od 1946 do 1950	55
9.5 Tablice deseterice najboljših atletinj Jugoslavije od 1946 do 1950	60
10. SLOVENSKI ATLETI NA MEDNARODNIH PRVENSTVIH.....	63
10.1 Balkanske igre	63
10.2 Evropsko prvenstvo.....	65
10.3 Olimpijske igre.....	65
11. PORTRETI NAJBOLJŠIH OD 1945 DO 1950.....	66
12. PREGLED KLUBOV OD 1946 DO 1950.....	71
13. SEZNAM ATLETSKIH SODNIKOV OD 1945 DO 1950	72
14. ZAKLJUČEK.....	74
15. OKRAJŠAVE.....	76
16. VIRI IN LITERATURA	77

1. UVOD

Atletika je športna panoga, ki zajema naravne oblike gibanja, kot so teki, skoki in meti. Z razvojem človeštva je prišlo do pojava, da so se ljudje pričeli intenzivno ukvarjati z atletiko, ne le zaradi življenjskih potreb, temveč tudi zaradi tekmovanja in primerjanja z drugimi. Da bi lahko razumeli razvoj določene športne panoge v sedanosti in predvideli njen razvoj v prihodnosti, moramo poznati temelje njenega nastanka. Atletika, kot najbolj planetarna športna panoga sedanjega trenutka, ima bogato zgodovino, ki sega že v obdobje antične Grčije, vendar pa se kot športna panoga razvije in organizira tik pred 1. sv. vojno (Čoh & Uranjek, 1997).

Na Slovenskem se uveljavi po 1. svetovni vojni. Vodilni klub je bil ljubljansko Primorje z vodjo Danilom Sancinom. Bili tudi moštveni državni (jugoslovanski) prvaki. Druga svetovna vojna prekine razvoj, po vojni pa se na novih »fizkulturnih« osnovah nadaljuje prekinjeno delo. Predmet proučevanja naloge je slovenska atletika v času po 2. svetovni vojni, od 1945. do 1950. leta, zlasti z vidika razvoja tedanjih rezultatov, atletov ter razvoja in razmer v tedanjih klubih, predvsem v Celju in Ljubljani. V tem obdobju je značilna uveljavitev celjske atletike. Poleg celjskega Kladivarja, ki je pod tem imenom začel delovati od 1947. leta dalje, so bili v obravnavanem obdobju zelo uspešni še ostali klubi, kot so Udarnik Ljubljana, ki se je preimenoval v Enotnost, Železničar Maribor in ljubljanski Železničar.

Namen naloge je predvsem predstaviti in zbrati čim več podatkov o zagonu atletike po 2. svetovni vojni v Sloveniji: kateri klubi so bili dejavni, njihova organiziranost, koliko je bilo aktivnih atletov in atletinj, kateri atleti in klubi so bili v posameznih letih najboljši, rekordi in tablice najboljših v posameznih disciplinah, sezname atletskih sodnikov.

Pri pisanju diplomske naloge sem opazila in ugotovila veliko napak v časopisih Polet in v publikacijah Almanah celjske atletike, Šport v Celju 1890 – 1990, Atletsko društvo Kladivar – petdeset let v stoletju celjske atletike. Te napake so bile zlasti s pomočjo g. Marka Račiča popravljene, tako da sedaj ustrezajo dejanskemu stanju.

2. SLOVENSKA ATLETIKA 1945

Telesna kultura je bila po drugi svetovni vojni organizirana pod sovjetskim vplivom in terminom *fizkultura*. Značilno je bilo spajanje telovadbe in športa kot dveh temeljnih dejavnosti predvojne *telesne vzgoje* v enovito fizkulturo in v organizacijskem pogledu v enovita fizkulturalna društva. V resoluciji, sprejeti 3. junija 1945 na ustanovni konferenci fizkulturnega odbora Slovenije (FOS), je bilo namreč predlagano, naj oblast razpusti vsa bivša telovadna društva in športne klube ter dovoli takojšnje ustanavljanje novih društev. Temeljno načelo fizkulturnega gibanja je bilo »*množičnost in vsestranskost*«, torej množičnost v smislu članstva in vadbe in šele zatem športna specializacija, podrejena doseganju rekordov, rezultatov in zmag na načelu amaterizma. Fizkulturne organizacije so torej prevzele organiziranje dejavnosti in v praksi so stekla tako tekmovanja posameznih športov kot množične prireditve. Med množičnimi prireditvami, ki niso bile samozadostnega tekmovalnega značaja pač pa telesnovzgojnega, lahko omenimo množične teke čez drn in strn (cross-country) in zlasti fizkulturne zlete, tradicionalne telovadne prireditve, ki so imele tako politično-propagandni pomen kot tudi fizkulturni, saj so jih lahko spremljala tekmovanja v posameznih športnih panogah. Prav tako se že leta 1945 uvede Titova štafeta, ki jo je vzpodbudila mladinska organizacija, seveda v sodelovanju s fizkulturniki, in v letu 1946 fizkulturalna akcija za značko ZREN (Za REpubliko Naprej).

Toda nekaj predvojnih funkcionarjev in atletov, predvsem pa mladi ljudje so zagrabili za delo in fizkulturne organizacije so hitro rasle. V okviru fizkulture so bili ustanovljeni tudi atletski odseki. Maja 1945 so se »mnogi neutrudni atletski delavci širom po Sloveniji, ob pomoči mladih, zopet lotili dela. Vrste so bile, žal, hudo razredčene, saj so mnogi atleti, atletinje in atletski delavci končali svojo življenjsko pot kot borci za svobodo ali žrtve okupatorjevega nasilja«. Med drugimi se na atletske stadione niso več vrnil Pleteršek, Goršek, Klinar, Skok, Bratovž, Zorko in drugi. Spomladi 1945 je z »izjemo navdušenja« manjkalo vsega, objektov, strokovnjakov, opreme ... (Račič, 1970).

Najprej so obuli že preperete sprinterice nekateri predvojni tekmovalci, ki so kmalu dobili precej mladih posnemovalcev. Druga za drugo so nikle osnovne organizacije, toda o kakršnemkoli načrtnem delu še precej časa ni bilo govora. Prva žarišča slovenske atletike v svobodni domovini so bile atletske sekcije v fizkulturnih društvih Celje in Olimp v

Celju, Udarnik, Svoboda in Železničar v Ljubljani ter Železničar v Mariboru (Račič, 1970).

2.1 Prva tekmovanja leta 1945

Po objavljenih podatkih je bilo prvo atletsko tekmovanje po osvoboditvi 24. junija 1945 v Mariboru, tri dni pozneje so krenili v Ljubljani, v Celju pa 22. julija. Že leta 1945 je bilo tudi nekakšno neuradno slovensko prvenstvo, in sicer atletske tekme na prvem zletu fizkulturnih društev Slovenije od 17. do 19. avgusta v Ljubljani (Račič, 1970).

Pobudo za delo je v atletiki prevzela mladinska organizacija, ki je preko atletskega funkcionarjev organizirala prvo atletsko tekmovanje 27. junija na stadionu Železničarja v Šiški, v okviru dneva fizkulturnikov na kongresu ZMS (Zveza mladine Slovenije). Sodelovalo je okoli 200 tekmovalcev, ki so tekmovali za kvarte in rajone. Zasledimo kvart Prule, Šiška, Resljevi kvart in rajon Vič (Glavan, 1984).

V začetku avgusta je bilo izbirno tekmovanje za **1. zlet fizkulturnikov** na igrišču bivšega športnega kluba Ljubljane – Primorja. Po poročanju Slovenskega poročevalca je bilo to »po osvoboditvi prvo večje srečanje atletov, zato med gledalci žal ni bilo takega zanimanja, kakor bi si ga zaslužili, zato pa je bil nadvse zadovoljiv odziv atletov. Veliko zanimanje in željo po tekmovanju so pokazali tekmovalci iz Novega mesta in Laškega, ki so šli preko vseh ovir, samo da bi v Ljubljani pokazali, kaj zmorejo«.

Z organizacijske strani morda ni bilo vse tako, kakor so želeli, težave so bile pričakovane, saj so bila igrišča po vojni v slabem »stanju«, niso imeli tudi primernih naprav za tekmovanje, vendar kljub vsemu je tekmovanje uspelo. »Rekordno število 18 atletov je nastopilo v skoku v višino. Skakalo je mnogo starih, že znanih »asov«, pa tudi lepo število novincev, ki so pokazali mnogo dobre volje, vendar zaradi pomanjkanja tehnike skakanja niso mogli priti na površje. Presenetil je samo Gabrijelčič (Krim), ki je skoraj ogrozil prvo mesto rutiniranemu Slanini.

Sprinterji so zadovoljili, saj dosti več od njih po tako skromnem treningu tudi ni bilo pričakovati. Račič (Udarnik) je prepričljivo zmagal v času 11,8, kar je bilo točno za sekundo slabše od njegovega najboljšega predvojnega časa. Jereb in Podlogar sta bila zelo izenačena, vendar Račiču nista mogla konkurirati. Zanimiva je bila tudi štafeta na 4 x 100 m, ki so jo je v svojo korist pritekli tekači Udarnika; Podlogar, Sodnik, Račič, Zupančič.

Na 400 m je takoj po štartu prehitel vse svoje nasprotnike Oberšek (Svoboda) in tako zmagal v lepem stilu. Na 1500 m je najbolj prišlo do izraza pomanjkanje treninga, saj so tekači po prvem krogu še komaj držali tempo, ki že tako ni bil prehiter. Zmagal je Zagrebčan Godler, ki je tekel izven konkurence, zadovoljil pa je tudi »stari« Czurda, ki si je po šestletnem odmoru zopet obul sprintarice.

Pri metih so bili zadovoljivi izidi v metu diska, kjer so nastopili sami rutinirani metalci. Pričakovano je zmagal med ljubljanskimi lahkoatleti že dobro znani primorski Slovenec Danilo Žerjal, ki je zastopal jugoslovansko armado, z rezultatom 40,85 m, v metu krogle pa je zmagal z 11,53 m. V kopju sta se za prvo mesto borila že stara nasprotnika Vehar in Sodnik, zmagal pa je slednji za 43 cm.

V skoku v daljino in troskoku sta se izkazala že znana atleta, Jože Nabernik in Smolej, presenetila pa sta tudi Podlogar in Gabrijelčič.

Pri atletinjah je bilo malo starih atletinj, med zmagovalkami sta bili Priboškova (60 m, daljina, višina) in Marinčkova s kroglo. Od novink pa sta se izkazali Kovačičeva in Zofija Vrhovčeva v skoku v višino« (Slovenski poročevalec, 21. 8. 1945, arhiv Račič).

Veličastna manifestacija mladine za enotnost in najtesnejšo povezavo v borbi za skupne cilje je bila na **1. zletu fizkulturnih društev Slovenije**, udeležilo se je 25.000 ljudi iz vse Slovenije. Nastopu na Plečnikovem Stadionu so prisostvovali predsednik vlade Boris Kidrič, minister za notranje zadeve Zoran Polič, minister za gradnje dr. Miha Kambič, generalni major Levičnik za jugoslovansko armado in zastopniki sovjetske vojaške misije. »Nova telesna vzgoja je zajela vse te množice nastopajočih in čeprav je moral biti zlet pripravljen v najkrajšem času, je nadvse uspel. Drobno neopazno delo po telovadnicah je bilo prikazano v svetli luči, vsa ta raznolikost sporeda je pokazala, da so se prireditelji zavedali pomembnosti takšnega nastopa. Tudi vaje na orodjih so privabile dokaj gledalcev. Posebno živahno je bilo v bežigrajski šoli, kjer so se zbirali nastopajoči, po cestah pa so se zgrinjale skupine ljudi prav iz vse Slovenije, z Gorenjske, Jesenic, Ljutomera, Maribora ... Na zletu so svoje znanje prikazali nogometaši, košarkarji, odbojkarji, na vojaškem strelišču pa so se pomerili tudi strelci. Višek zleta je bil popoldanski nastop na Stadionu, kjer se je zbrala ogromna množica 25.000 ljudi in s prisrčnim odobravanjem pozdravila nastope pionirjev in pionirk, ki so pokazali svoje znanje s prostimi vajami« (Polet, 1945, Množični nastopi atletov).

Prav tako je bil zelo uspešen **množični nastop lahkoatletov in lahkoatletinj na zletu**, kjer je bilo več kot 200 tekmovalcev in tekmovalk. Kot navaja Polet so prišli atleti prav »iz vseh delov Slovenije, posebno pa so bili hvaležni tekmovalcem iz Trsta, Pirana in Gorice ter ostalega predela slovenskega Primorja, ki so znali s svojim temperamentom dvigniti razpoloženje tako pri tekmovalcih kot tudi pri gledalcih. Posebno močno je bila zastopana tudi Štajerska in to iz krajev, iz katerih niso niti najmanj pričakovali udeležbe. Poleg tekmovalcev iz Maribora, Celja in Laškega so videli na startu še atlete in atletinje iz Šoštanja, Škal, Velenja, Vranskega in Slovenj Gradca. Gorenjsko so zastopali tekmovalci iz Mengša, Kranja in Jesenic, Dolenjsko pa v glavnem Novomeščani. Zelo številčna je bila končno tudi udeležba ljubljanskih društev Svobode, Udarnika in Krima, Št. Vida in Ježice. Zelo močno zastopana je bila tudi vojska, pri kateri je bilo tudi vedno več zanimanja za lahko atletiko.

Zaradi zgodnjega začetka in dolgo trajajočega tekmovanja so bili tekmovalci že močno utrujeni in temu so bili primerni tudi rezultati, po številu nastopajočih pa je bil dosežen rekord.

Največ jih je nastopilo pri skoku v višino, in sicer 72, nato pri skoku v daljino 58, pri teku na 60 m 26 in pri metu krogle 70. Zadovoljivi so bili rezultati nekaterih posameznikov, ki so bili takrat najboljši v Jugoslaviji. To velja predvsem za met diska, kjer je zmagal favorit Žerjal (JA) z 41,08. Če bi metal kasneje, ko je že sijalo sonce, bi zagotovo vrgel 2 do 3 m dlje. V teku na 200 m je zadovoljil Račič (Udarnik) z rezultatom 23,4 sekunde, ki pa je nekoliko prehitro štartal. Od skakalcev sta močno popravila rezultat Gabrijelčič (Krim), ki je zmagal v skoku v višino s 165 cm, ter mladi Podlogar (Udarnik), ki je pri skoku v daljino prvič preskočil mejo 6 m. Oberšek je bil na 800 m brez resnega nasprotnika, zato tudi njegov rezultat ni bil najboljši. Glede na kratko dobo treningov so bili rezultati zadovoljivi, kakor tudi rezultati prvih treh na 5000 m.

Med dekleti se je posebno odlikovala Marinčkova (Novo mesto), ki je postavila odličen rezultat in osebni rekord v metu krogle z 10,31 m ter zmagala poleg tega še v metu kopja. Uspešna je bila tudi Celjanka Derškova, ki je zmagala pri skoku v daljino in v višino. Na 60 m je nepričakovano, vendar zaslužno zmagala mala Tržačanka Sulčičeva v času 9,0 sekunde. Poznal pa se je izostanek najhitrejših Ljubljančank Priboškove in Kovačičeve.

Pohvale so šle Duimovičevi (Trst), ki je pokazala veliko znanja pri skoku v višino, in na 60 m atletinjam Štrukljevi, Ermanovi, Mrharjevi in Grebenčevi iz Št. Vida, Osetovi (Vransko), Topolnikovi (FD Maribor), Muravsovi (FD Železničar Maribor) ter Ljubljančanki Vrhovčevi in Orehkovi. Med atleti so šle pohvale Jerebu (Svoboda),

Raduloviću (1. prolet. div.) Potočniku (4. armija), Žagarju (Udarnik), Naberniku (Krim), Kokolju (FD Laško), Korčetu (Udarnik) in Slamiču (FD Celje), nadalje pa še Rožmanu (FD Storžič), Drogeniku (FD Laško) in Zimšku (FD Železničar)« (Polet, 23. 8. 1945, arhiv Račič).

Z vidika tekmovalcev pa je bil zelo zanimiv izbirni miting, ki je bil za sestavo reprezentance, za nastop na državnem prvenstvu v Zagrebu. Na mitingu so se jim pridružili še štirje slavni sovjetski atleti, ki so s prihodom sovjetske športne delegacije gostovali pri nas. Na Stadionu v Ljubljani so morali organizatorji za ta dan »prikrojiti urnik, ker so sovjetski gostje napovedali svoj nastop šele v naslednjih dneh, tako da je bil ta dan v celoti prav za prav zelo skromen in končan v pičlih dveh urah. Tudi občinstvo ta dan ni posvetilo prireditvi nobene posebne pozornosti, rezultati pa so bili zadovoljivi«.

Rezultati mladincev:

tek na 200 m: 1. Račič Marko (Udarnik) 23,1 (takrat najboljši čas v Jugoslaviji), 2. Podlogar Drago (U) 24,2, 3. Lušicky Janez (U) 24,8;

skok v višino: 1. Gabrijelčič Dušan (Krim) 1.65, 2. Jereb (Svoboda) 1.55;

kopje: 1. Sodnik Dušan (U) 38,18, 2. Poljšak Zoran (Železničar) 35,37;

krogla: 1. Zupančič Neli (U) 11,41, 2. Sodnik (U) 11,11, 3. Gabrijelčič (K) 10,82;

disk: 1. Zupančič (U) 34,55, 2. Korče Danilo (U) 30,90;

kladivo: . Zupančič (U) 32,50, 2. Korče (U) 31,50;

troskok: 1. Nabernik Jože (Krim) 12,32, 2. Smolej (K) 11,44;

daljina: 1. Podlogar (U) 5,98, 2. Čop (Jesenice) 5,76;

400 m: 1. Skušek Marjan (Svoboda) 53,8, 2. Lušicky 55,0;

800 m: 1. Novak (S) 2:09,8, 2. Glonar 2:17,3;

100 m: 1. Račič (U) 11,4, 2. Podlogar (U) 11,8 .

Mladinke:

daljina: 1. Štrukelj Ivanka (Št. Vid) 4,21, 2. Račič Marija (ZMS Vič) 4,00, 3. Vrhovec Zofija (U) 3,90;

krogla: 1. Marinček Danica (U) 10,33, 2. Grebenc Milka (Št. Vid) 8,48;

kopje: 1. Štrukelj (Št. Vid) 23,15, 2. Vrhovec (U) 22,78, 3. Marinček (U) 22,45;

disk: 1. Erman Ana (Št. Vid) 26,30, 2. Vrhovec (U) 25,63, 3. Štrukelj;

višina: 1. Vrhovec (U) 130, 2. Erman Roza (Št. Vid) 125;

100 m: 1. Štrukelj (Št. Vid) 15,0, 2. Mrhar (Št. Vid) 15,4.

»Udeležba atletov je bila še nekoliko slabša zaradi tega, ker so ljubljanski zastopniki v jugoslovanski armadi, ki so se vračali iz Beograda, ostali kar v Zagrebu, kjer so počakali na tekmovanje za državno prvenstvo. Sicer pa so vse te vrzeli in skromnosti v obilni meri nadomestili prav sovjetski atleti in atletinje, ki so nastopili v Ljubljani« (Slovenski poročevalec, 10. 9. 1945, arhiv Račič). Obisk in nastop športnikov iz Sovjetske zveze je bil za tiste čase velikega pomena, »saj so bili takrat »bratje Rusi« vodilni v svetovnem vrhu. V Ljubljano so z letalom prispeli iz Beograda in tako kot v Beogradu, kjer so se ustavili za dlje časa in navezali prve stike s srbskimi športniki, so bili tudi pri nas (Sloveniji) deležni najpristrčnejšega sprejema. Sovjetski gostje so pod vodstvom funkcionarjev FOS-a obiskali Planico in Bled, nato pa so svoje bivanje v Sloveniji posvetili športnim prijateljem na ljubljanskih športnih terenih. »Dopoldne so bili sovjetski mojstri s tekališč zbrani na Stadionu, popoldne pa so si ogledali plavalni bazen bivše Ilirije, kjer so zopet navezali nove stike s čisto drugim krogom slovenskih športnikov. Povsod, kjer so se pokazali – najbolj seveda tedaj, kadar so v športnem dresu kazali svoje veliko znanje – so vzbujali splošno pozornost. Vsak je hotel v njihovo neposredno bližino in to marsikomu niti ni bilo težko, saj so bili gostje radodarni z izjavami in pojasnili. Tako je bilo na Stadionu, kjer so pokazali svoje sposobnosti svetovne kakovosti štirje od njih, rekorderka Zinaida Sečenova v teku na 100 m in Nina Dumbadze v metu diska ter Aleksander Pugačevski v teku na 800 m in slednjič Nikolaj Ozolin v skoku ob palici, enako pa tudi v športnem kopališču, kjer sta se ljubljanskemu plavalnemu občinstvu predstavila dva mojstra v vodi, in sicer Meškov na prsni progi ter Ušakov v prostem plavanju.

Obisk sovjetskih športnikov v Ljubljani je prišel tako nepričakovano, da so se njegovega velikega pomena zavedli pravzaprav šele potem, ko so jih gostje že zapustili.

Navzočnost sovjetskih športnikov je obogatila tedanje naše atlete, ki so se pripravljali na nastope, gledalce pa navdala z zavestjo, da so bili priče športnega gostovanja, kakršnega še niso doživeli.

Pred začetkom tekmovanja sta sprinter Marko Račič in skakalka Sima Sonja v imenu slovenskih lahkoatletov pozdravila sovjetsko delegacijo ter jim izročila dva šopka cvetja. Za pozdrav in cvetje se jim je zahvalila svetovna rekorderka Nina Dumbadze, ki je domačim atletom zaželela še veliko uspehov v bodočem njihovem delovanju. Med raznimi predstavniki športnih organizacij Slovenije je prireditvi prisostvoval tudi minister za notranje zadeve tovariš Zoran Polič.

Med prvimi od gostov je pokazala svoje znanje sprinterka Zinaida Sečenova, ki se je takoj po startu odtrgala od ljubljanskih tekačic in z velikimi, sproščenimi in prožnimi koraki pretekla 100 m v odličnem času 12,4 sekunde.

Za njo je svetovna rekorderka Nina Dumbadze zadivila z vsakim metom prisotne gledalce. Okrogla plošča je letela z vsakim metom dlje in nazadnje 47,75 m daleč, kar ni bilo dosti slabše od njenega rekorda. Njene uspehe so pripisovali predvsem njeni izredni moči in hitrosti pri izvajanju.

Srednjeprogaš Pugačevski je nato pretekel 800 m v času 1:56,1 min. Po skoraj sprinterskem štartu se je takoj odcepil od ljubljanskih tekačev in pretekel prvih 200 m v času 27 sekund. Naslednjih 200 m ni dosti popustil, kar je dokazoval čas na polovici proge (400 m), ki je bil 56,5 sekunde, kar je bilo za naše razmere zelo hitro. Tudi naslednjih 200 m je tempo ostal nezmanjšan (kar je dokazoval rezultat 1:26,0 za 600 metrov). Za posameznih 200 m je potreboval 27, 29,5, 29,5 in 30,1 sekunde. Njegov stil je bil zelo lep in zgrajen. Od naših atletov je tekel Srakar na 1500 m izbirno za državno prvenstvo in brez posebnega npora dosegel čas 4:21,3 minute.

Za temi tremi je prišel na vrsto skakalec s palico Ozolin, ki je takrat v Evropi skočil najvišje. Želeli so, da bi mu uspel skok preko 4 m, žal mu to ni uspelo zaradi slabega zaletišča in prehladnega vremena, tako da mu je uspel »samo« skok preko 3,80 m, kar pa je bil še zmeraj najboljši doseženi rezultat v Ljubljani. Vse je navdušil s svojim slogom, ki je bil tehnično sijajno izveden.

Kot zadnji od sovjetskih gostov je nastopil še telovadec Sjerij, ki je izvajal prosto vajo, za katero je žel mnogo priznanja.

Po končanem tekmovanju so atleti in gledalci obkrožili Dumbadzejevo, Sečenovo, Ozolina in Pugačevskega ter jih obsuli s kopico vprašanj, na katere so odgovarjali z vidnim veseljem. Sprinterka Sečenova pa se je hitro spoprijateljila z našim sprinterjem Račičem, s katerim sta obravnavala problem sprinta« (Slovenski poročevalec, 11. 9. 1945, Bratje Rusi med nami; ob obisku in nastopih športnikov Sovjetske zveze).

Po obisku sovjetskih atletov je sledilo državno prvenstvo v Zagrebu, kjer je nastopilo okrog 200 atletov, med njimi je bilo 37 Slovencev. Čeprav je bilo slovensko odposlanstvo maloštevilčno, se je nadvse častno odrezalo in zasedlo nekatera najvidnejša mesta. To je bilo razvidno tudi iz tedanjega časopisa Polet, kjer so pisali, »da ima najboljše atlete »naša« vojska. Atleti so izrazili tudi, da je bilo mnogo lepše, zanimivejše in borbenejše, kot katero koli v boljših prilikah prirejeno prvenstvo pred vojno. To pa je bilo predvsem

zaradi takratne nove demokratične ureditve države, ki je predvsem preuredila športno življenje«. Svečano otvoritev, na kateri je jugoslovansko zastavo nosil predstavnik lahke atletike jugoslovanske armade Danilo Žerjal in pa sovjetsko, v čast sovjetske telesno vzgojne delegacije, katere člani so nastopili izven konkurence. Za njim so stopali še atleti, ki so nosili zastave vseh republik, za Slovenijo pa jo je nesel inž. Stepišnik. »Po defileju, ki se je končal z jugoslovansko in sovjetsko himno, so reprezentance odkorakale z igrišča. Zaradi izenačenih tekmovalcev je bilo tekmovanje vseskozi zelo napeto, za kar so poskrbeli tudi temperamentni gledalci, saj se jih je v prvih dveh dnevih nabralo 3500, zadnji dan pa 5000.

Najbolj od vseh so se odlikovali tekmovalci iz JA, ki so dosegli največ prvih mest. Od slovenskih atletov so se zlasti odlikovali Marko Račič, ki je v teku na 200 m postal državni prvak, med atletinjami pa je Slava Deržkova nepričakovano zmagala v skoku v višino, Dana Marinčkova je bila prva v metu krogle, Ančka Priboškova pa je postala državna prvakinja v metu diska. Ugodno so presenetili še inž. Stepišnik, ki je po nekaj letih odmora zopet metal kladivo, dalje Franc Pribošek, ki je bil drugi v skoku s palico, mladi Podlogar, ki je prvič nastopil med najboljšimi, je v teku na 200 m osvojil tretje mesto. Med atleti so se še posebno dobro držali Srakar, Oberšek, Skušek, ki so pokazali vzor športne požrtvovalnosti, tako da so se borili častno. Med mladinkami se je izkazala Ulčarjeva z Jesenic, ki je s časom 13,8 sekunde osvojila tretje mesto. Tudi Topolnikova je bila tretja v metu kopja, Štrukljeva pa se je izkazala v teku na 4 x 100 m in v skoku v daljino, kjer je zasedla peto mesto. Posebno presenečenje je pokazal najstarejši tekmovalac Stane Gašperšič, ki je pri 43 letih skakal v višino in s palico in z malo sreče bi lahko osvojil četrto mesto«.

Rezultati naslednjih disciplin:

skok ob palici: 1. Lenert (V) 3,70 m, 2. Pribošek (Slo) 3,30 m, 3. dr. Buratović (H) 3,20 m, 4., 5. in 6. Brlek (BH), Palić (JA) in Dodić (V), vsi po 3,10 m;

met kopja: 1. Mrkušić (H) 54,49 m, 2. Marčelja (H) 52,88 m, 3. Miloš (JA) 51,93 m, 4. Jandrič (JA) 51,20, 5. Jonc (Srb) 44,94 m, 6. Praček (Slo) 42,13;

400 m ovire: 1. Bulić (H) 52,2, 2. Jović (JA) 1:00,6, 3. Jager (Slo) 1:00,6, 4. Jereb (Slo) 1:02,7, 5. Jović (Srb) in 6. Marčić (H);

100 m: 1. Turkalj (H) 11,1, 2. Slanac (H) 11,4, 3. Račič (Slo) 11,5, 4. Podlogar (Slo) 11,8, 5. Diklić (V) 11,9, zastopnik JA Vanić je odstopil.

800 m: 1. Mikuška (JA) 2:00,7, 2. Srakar (Slo) 2:00,8, 3. Oberšek (Slo) 2:01,2, 4. Bedeniković (JA) 2:01,9, 5. Bodka (H) 2:05,2, 6. Gjurić (H) 2:05,6;

sovjetski tekač Pugačevski, ki je startal izven konkurence, je dosegel čas 1:54,4;

5000 m: 1. Flass (H) 15:29,2, 2. Kotnik (JA) 15:31,4, 3. Mihalić (H) 15:40,4, 4. Stefanović (JA) 16:15,2, 5. Benedičič (Slo) 17:05,6, 6. Timotijević (Srb) 17:11,4; to je bila najbolj vznemirljiva točka dneva, v kateri se je Flass revanširal svojemu večnemu rivalu Kotniku za poraz prejšnjega dneva na 1500 m.

štafeta 4 x 100 m: 1. Hrvaška 45,7, 2. Slovenija (Podlogar, Zadavec, Račič, Lušicky) 46,5, 3. Vojvodina 46,6, 4. Makedonija 51,2; Srbija ni postavila štafete, armada pa zaradi poškodovanega Vaniča ni mogla nastopiti;

štafeta 4 x 400 m: 1. JA 3:32,6, 2. Hrvaška 3:38,9, 3. Srbija 3:46,5.

»Štafeta Slovenije, ki je prispela v cilj druga, je bila diskvalificirana, ker je njen prvi tekač zašel v drugo progo.

Med dekleti si je v metu diska priborila prvo mesto naša ožja rojakinja Priboškova z znamko 29,58 m, medtem ko ja druga zastopnica Slovenije Marinčkova prišla na peto mesto z metom 27,02 m.

V ženski štafeti na 4 x 100 m so zmagale Hrvatice v času 56,6, naslednja mesta pa so zasedle Vojvodinke s 56,8, tretje Slovenke 57,1 in četrto Makedonke v času 63,5 sekunde. V teku na 100 m je postala državna prvakinja Varmužova iz Vojvodine s časom 13,8 sek., slovenski dve predstavnici, in sicer Štrukelj in Deržek, pa sta s časom 14 sek. odnosno 14,7 sekunde zasedli tretje odnosno šesto mesto.

V skoku v daljino je med ženskami spet zmagala Varmužova iz Vojvodine z znamko 4,54. Obe predstavnici Slovenije, in sicer Štrukljeva in Deržkova, sta se morali zadovoljiti z zadnjima mestoma z izidom 4,11 in 4,07 m.

Izmed sovjetskih atletov, ki so ta dan obogatili prireditev v Zagrebu, je razen Pugačevskega, o katerem smo govorili že zgoraj, nastopil tudi 39-letni skakalec ob palici Nikolaj Ozolin, ki je preskočil znamko 4 m, za višje skoke pa zagrebška uprava ni bila pripravljena. V teku na 100 m je med našimi dekleti tekla tudi Sečenova, ki je pustila seveda vse za seboj in prišla na cilj prva v času 12,2. Največjo pozornost pa je med vsemi vzbudila tudi v Zagrebu silna metalka diska iz Gruzije Nina Dumbadze, ki je zalučala ploščo natančno 45,42 m daleč. Nastopi in uspehi sovjetskih atletov so izzvali med tisoči navzočih burno odobravanje« (Polet, 1945, DP v atletiki).

Prvi atletske prvaki DFJ (Demokratske federativne Jugoslavije) so postali po končanih tekmovanjih za državno prvenstvo v Zagrebu naslednji atleti oz. atletinje:

Moški

100 m: 1. Turkalj (H) 11,1 sek.

3. **Račič** (Slo) 11,5 sek.

4. **Podlogar** (Slo) 11,8 sek.

200 m: 1. **Račič** (Slo) 23,4 sek.

400 m: 1. Derniković (JA) 52,3 sek.

4. **Skušek** (Slo) 53,1 sek

800 m: 1. Mikuška (JA) 2:00,8 min.

2. **Srakar** (Slo) 2:00,8 min.

3. **Oberšek** (Slo) 2:01,2 min.

1500 m: 1. Kotnik (JA) 4:10 min.

4. **Srakar** (Slo) 4:14,2 min.

5000 m: 1. Flass (H) 15:29,2 min.

5. **Benedičič** (Slo) 17:05,6 min.

10000 m: 1. Godler (JA) 34:16,6 min.

6. **Benedičič** (Slo) 36:58,1 min.

110 m ovire: 1. dr. Buratović (H) 16,4 sek.

400 m ovire: 1. Bulić (H) 59,2 sek.

3. **Jager** (Slo) 1:00,6 min., (zaradi poškodbe Skuška ga je zamenjal Jager)

4. **Jereb** (Slo) 1:02,6 min.

Štafeta 4 x 100 m: 1. Hrvaška (Turkalj, Slanac, Marčelja, dr. Buratović)

2. **Slovenija (Zadavec, Podlogar, Račič, Lušicky)** 46,5

Štafeta 4 x 400 m: 1. JA (Bedeniković, Rem, Čeljuška in Mikuška)

Met diska: 1. Žerjal (JA) 44,04 m

5. **Slamič** 35.11 m

6. **inž. Stepišnik** 35.0 m

Met kopja: 1. Markušić (H) 54,69 m

6. **Praček** (Slo) 42,13 m

Met krogle: 1. Jevtović (Srb) 13 m

Met kladiva: 1. Gubijan (JA) 47,94 m
2. **inž. Stepišnik** (Slo) 44,99 m
4. **Zupančič** (Slo) 33,98 m

Skok v višino: 1. Vuković (JA) 175 cm
2. **Gabrijelčič** (Slo) 170 cm

Skok v daljino: 1. Lenert (V) 6,62 m

Skok ob palici: 1. Lenert (V) 3,70 m
2. **Pribošek** (Slo) 3,30 m

Troskok: 1. Lenert (V) 13,38 m

Ženske

100 m: 1. Varmuža (V) 13,8 sek.

3. **Ulčar** (Slo) 14,0 sek.

6. **Deržek** (Slo) 14,7 sek.

80 m ovire: 1. Madjar (H) 15,2 sek.

Štafeta 4 x 100 m : 1. Hrvaška (Kurath, Holz, Gojak, Strzalkovski) 56,6 sek.

3. **Slovenija (Štrukelj, Deržek, Pribošek, Ulčar)** 57,1 sek.

Met diska: 1. **Pribošek** (Slo) 29,58 m

5. **Marinček** (Slo) 27,02 m

Met krogle: 1. **Marinček** (Slo) 10,37 m

Met kopja: 1. Sekulić (V) 28,92 m

Skok v daljino: 1. Varmuža (V) 4,53 m
5. **Štrukelj** (Slo) 4,11 m

6. **Deržek** (Slo) 4,07 m

Skok v višino: 1. **Deržek** (Slo) 135 cm

(Polet, 24. 9. 1945, DP v atletiki)

Prvi tek čez drn in strn je bil v Ljubljani 28. oktobra 1945 v Tivoliju in sicer na kilometrski in trikilometrski progi. Sodelovala so naslednja ljubljanska društva: Udarnik, Svoboda vzhod, Svoboda center, Krim, Partizan, Edinost, Železničar in ZM Šentvid. Vsa ta društva so predstavljala v prvih dveh letih po osvoboditvi tudi glavno gibalno atletske dejavnosti v Ljubljani (Glavan, 1984).

Leta 1945 so bili najboljši ljubljanski atleti: Marko Račič, ki je bil državni reprezentant že pred vojno in v tem letu najboljši v Jugoslaviji na 200 m, Marjan Skušek (400 m), Jože Oberšek (800 m), Franc Srakar (800 m, 1500 m), Jože Glonar (5000 m), Edo Slanina (višina) in Franc Pribošek (palica), torej vsi stari predvojni tekmovalci, od novih pa Drago Podlogar, Janez Novak, Jože Šturm, Franc Jereb in Dušan Gabrijelčič, ki pa je že v naslednji sezoni nehal tekmovati. Več uspehov so imele atletinje, kar velja posebno za Dano Marinčkovo, ki je postala državna prvakinja v metu krogle, za Ančko Priboškovo, ki je osvojila naslov v metu diska, in Slavo Deržek, državno prvakinja v skoku v višino (Glavan, 1984, poprave Marko Račič).

2.2 Atletika v TD Olimp in TD Celje v letu 1945 – 1946

Leta 1945 in 1946 se je na Slovenskem oblikoval nov atletske center v Celju. Opomin in spomin iz preteklosti ter program novega fizkulturenega gibanja v okviru nove družbene stvarnosti so bili temelji, na katerih sta pričeli telesnovzgojni društvi Olimp in Celje vzgajati nov atletske kader. Jasno je, da prvo leto po vojni v dobi obnove še ni moglo roditi bistvenih uspehov kljub velikemu trudu takratnih funkcionarjev obeh društev, zlasti načelnikov atletske odsekov Adolfa Urbančiča pri Olimpi in Slavka Kokota pri »Celju«. Prvi povojni miting je bil 22. julija 1945 na Kidričevem stadionu. Na njem so bili doseženi naslednji boljši rezultati:

moški:

100 m	Zadavec	12,1 sek;
krogla	Milošević	9,84 m;
1500m	Polutnik	4:38 min;
daljina	Stavbe	5,58 m;
višina	Kokalj	155 cm;
disk	Kodre	30,95 m.

V vseh ženskih disciplinah je bila prva Slava Deržek, prva rekorderka Jugoslavije iz Celja po vojni v metu kopja. Vendar je 16 atletov in atletinj, kolikor jih je to leto Celje premoglo in ki so se v glavnem rekrutirali iz telovadnic obeh društev, že takrat zaznamovalo prve uspehe, Drago Zadavec, Mirko Polutnik in Slava Deržkova so postali

reprezentanti Slovenije, od katerih je Slava Deržkova osvojila prvo državno prvenstvo DFJ v skoku v višino s preskočenimi 135 cm (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Slika 1: Celjski atleti, na desni Drago Zadravec, druga z desne Ruža Mahkovec in druga z leve reprezentantka Slava Deržek

3. ATLETIKA LETA 1946

Na prvenstvu celjskega okrožja, ki je bilo v Celju na stadionu Olimpa, so bili rezultati zaradi velike vročine nekoliko slabši, v kvalitetnem pogledu pa so zadovoljila samo dekleta, ki so dosegla nekaj najboljših uspehov v državi. Tekmovalo je 121 tekmovalcev in tekmovalk, od tega 44 iz Olimpa.

REZULTATI

moški:

100 m: Črepinšek (Olimp) 11,6 sek., Petauer in Žohar (oba Teharje) 11,9 sek.

200 m: Črepinšek (O) 24,0 sek.; Polutnik (O) 25,8 sek.

400 m: Črepinšek (O) 54,8 sek., Horjak (Laško) 58,6 sek.

800 m: Polutnik (O) 2:11,0 min., Božič (Celje) 2:12,1 min.

4 x 100 m : Olimp 48,8 sek., Teharje 50,2 sek.

daljina: Črepinšek (O) 6,13 m, Pisanec (K) 5,67 m

krogla: Golc (O) 10,63 m, Osetič (O) 10, 62 m

Ženske:

60 m: Butia (Teharje) 8,1 sek., Posinek (Olimp) 8,2 sek.

80 m ovire: Gradišar (O) 14,8 sek., Posinek (O) 15,0 sek.

200 m: Butia (Teharje) 28,2 sek., Posinek (O) 28, 4 sek.

800 m: Agreš 2:49,3 min., Bizjak (R) 2:55,3 min.

4 x 100 m: Olimp 56,0 sek., Celje 56,5 sek.

daljina: Posinek (O) 4,81 m, Butia (T) 4,74 m

krogla: Deržek (C) 9,52 m, Oset (C) 8,25 m

(Polet, 1946, Prvenstvo celjskega okrožja)

Poleg ostalih prvenstev sta bili 1946 tudi republiški prvenstvi v mnogobojih in krosu, vendar pa udeležba na **Prvenstvu Slovenije v mnogoboju** ni bila zadovoljiva. Potekala je na stadionu fizkulturnega društva Olimp, »uveljavljali pa so se predvsem novi atleti, čeprav njihovo tehnično znanje še ni bilo izpiljeno. Zmagovalcu Kolariču iz Maribora je manjkal predvsem povprečen rezultat v metih in v skoku ob palici, Stavbe in Kosec sta imela zelo izenačene rezultate, več kot 4000 točk bi lahko dosegel tudi Uršič, če ne bi nesrečno padel pri teku čez ovire. V ženskem peteroboju je zaslužno in nadmočno zmagala Deržkova, ki je v metu kopja dosegla najboljši rezultat v Jugoslaviji, v metu

krogle pa drugega. Precej dobra je bila tudi Šentjurčeva, ki je v skoku v višino dosegla najboljši rezultat v Jugoslaviji, medtem ko ji je pri skoku v daljino zmanjkalo le 2 cm do 5 m. V troboju za ženske je skoraj vsem razen zmagovalki prekrižalo račune kopje, kjer niso dosegle nobene točke. Med mladinci je zmagal Zimšek, med člani pa so se izkazali tudi Oberšek v teku na 800 m, Črepinšek na 200 m ter Grabar in Štajner na 5000 m« (Polet, 1946, Prvenstvo Slovenije v mnogoboju).

Po prvenstvu Slovenije v mnogoboju je sledilo **državno prvenstvo v mnogoboju** v Beogradu, kjer je v peteroboju pri metu krogle »nepričakovano zmagala Radosavljevičeva z 10,69 pred Deržkovo (Celje) z 10,65, Matejevo z 9,93 in Priboškovo iz Udarnika z 9,27, medtem ko je Šentjurčeva s Ptuja dosegla 8,24. V skoku v daljino je pri ženskem peteroboju najboljši rezultat dosegla Šentjurčeva s 482, nato Varmuža iz Vojvodine 466, Priboškova 467 in Deržkova 448 cm. Pri skoku v višino sta Priboškova iz Udarnika in Šentjurčeva s Ptuja skočili 140 cm. V peteroboju je nastopilo 10 tekmovalk, med katerimi je prvak države postala Slava Deržek iz Celja, ki je dosegla 3002 točk, pred Radosavljevičevo iz Valjeva z 2850 in Šentjurc (FD Ptuj) 2684, četrta Pribovšek (Udarnik) 2509 točk. Izven konkurence je Danilo Žerjal iz Partizana v metu diska dosegel nov jugoslovanski rekord z 48,64. V teku na 100 m je zmagal Turkalj v času 10,9 pred Slancem 11,0 in Račičem 11,3« (Polet, 1946, DP v mnogoboju).

Poleg uspehov v mnogoboju pa so bile ženske uspešne tudi v krosu, predvsem Marija Zamuda, ki je na 1500 m dolgi progi na **prvenstvu Jugoslavije** v Zagrebu osvojila tretje mesto, kar je spodbudilo »Olimpijce«, da so začeli trenirati. Poleg Zamudove je na tem prvenstvu tekmovala še kolegica iz istega kluba Leskovškova, ki je zasedla 11. mesto. Med slovenskimi tekačicami sta bili uvrščeni še četrta Jamnikova iz Edinosti Ljubljana in kot enajsta Markičeva, prav tako iz Edinosti (Polet, 1946, Prvenstvo Jugoslavije v krosu). Obe društvi (Olimp in Celje) sta črpali svoje kadre v glavnem z osebno agitacijo v celjskih tovarnah in ustanovah ter med srednješolsko mladino, kar velja zlasti za TD Celje. Že v začetku sezone 1946 so se začeli močno uveljavljati atleti TD Teharje, ki so tako bistveno posegli v tedanje celjsko atletsko dogajanje (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Na državnem prvenstvu 1946 v Ljubljani pa sta blestela in predstavljala kakovost atletike Dana Marinček, sicer Novomeščanka, ki je ponovno osvojila naslov državne prvakinja v metu krogle, in Jože Oberšek, ki je zmagal na 800 m in bil drugi na 400 m. Nekaj sto

gledalcev na prvenstvu nam je pokazalo, kakšno popularnost je uživala atletika v Ljubljani, temu primerna pa je bila tudi kakovost (Glavan, 1984).

Štiri dni po državnem prvenstvu pa so v Celju bili deležni velikega dvoboja med fizkulturnim društvom Olimp in fizkulturnim društvom Radničkim. »Tekmovali so v 16 panogah, pri katerih so sodelovali tekmovalci FD Radniškega iz Subotice, FD Spartak iz Subotice, FD Jedinstvo iz Osijeka, FD Železničar iz Maribora, FD Murske Sobote in domačega FD Olimp. Domačini so v atletske dvoboju žal izgubili z Radničkim s 55 : 52. V ženskih disciplinah sta tekmovali dve tekmovalki iz vsakega kluba, pri moških pa samo po en predstavnik. Doseženi so bili odlični rezultati, na 80 m ovire je zmagala Jelena Madjar Radnički z 12,9, Jelisaveta Varmuža je v teku na 100 m dosegla rezultat 12,8, v daljini je s 520 cm zmagala, na 60 m pa je izenačila rekord. Ženska štafeta FD Olimp se je revanširala Subotičankam in dosegla rezultat 54,1. Med domačimi se je najbolje izkazala Majcnova, ki se je na 60 m s časom 8,2 uvrstila v zvezni razred, v skoku v daljini pa se je uvrstila na 3. mesto s 483 cm. Tudi Knezova se je izkazala v višini s preskočenimi 130 cm. Med moškimi sta se poleg Črepinška izkazala še Grabar in Polutnik, ki sta na 1500 m dosegla čas 4:17,5. Tudi Golc in Osetič sta se izkazala v metu krogle« (Polet, 1946, Dvoboj Radnički-Olimp).

Pregled atletike za leto 1945 in 1946

»Po primerjavi s prvim letom po osvoboditvi, ko je bila atletika v Sloveniji zaradi večletnega nedelovanja posebno v kakovostnem pogledu na precej nizki stopnji, se je v letu 1946 kakovostni nivo precej zvišal, ponekod celo presegel predvojno stanje. To velja predvsem za žensko atletiko, ki je zelo napredovala. V nasprotju s kakovostnim napredkom v pogledu populariziranja je bilo žal malo napredka. Obe množični prireditvi, pomladanski in jesenski kros, sta sicer uspeli, vendar v atletske tabor nista privedli novih sil, ki so jih od teh prireditev obetali. Krivda za to je bila predvsem v pomanjkanju atletske vaditeljev, v FD Olimp pa so to dobro delo v veliki meri znali izkoristiti atletske funkcionarji« (Polet, 1947, Pregled atletike v Sloveniji).

V Olimpu je namreč skupščina januarja 1946. leta atletiki podelila poseben položaj v društvu, tako da se je ta mogla nemoteno razvijati, medtem ko so pri TD Celje posvečali večjo pozornost košarki in odbojki. Kljub vsemu pa se je v drugem letu (l. 1947) dela v svobodi dvignilo število aktivnega članstva v obeh društvih na 69 (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

4. NOVOSTI LETA 1947

Aprila 1947 leta so zaradi pomanjkanja atletskega kadra v Ljubljani organizirali tečaj za atletske učitelje, vaditelje in sodnike. Prijavljenih je bilo več kot 40 kandidatov, organizacija pa je potekala preko Fizkulture zveze Slovenije – lahkoatletskega odbora. (Polet, 1947, Tečaj za atletske učitelje in vaditelje).

Velik uspeh so maja dosegli brežiški gimnazijci, ki so s svojo željo in velikim trudom zgradili stadion s tekaško progo, dolgo 160 m, igriščem za košarko in odbojko, imeli pa so tudi prostore za višino in daljino, met krogle in skok ob palici. Najbolj so se izkazali trije dijaki, Horvatič Marjan, Godler Štefka in Verstovšek Branko, ki so za to dobili priznanja in denarne nagrade (Polet, 1947, V Brežicah zgradili stadion).

Leto 1947 je pomenilo za ljubljansko atletiko prvi korak naprej, tako v kakovostnem kot tudi v množičnem pogledu. Enotnost je namreč dobila vrsto novih atletov, med katerimi so se še posebno uveljavili Nero Olivieri, Marko Rožman, Janko Müller, Ljubo Žgalin, ki je prišel iz Celja, metalci Vehar, Lado Furman, Miloš Kosec, ponovno pa je začelo tekrovati tudi že nekaj uveljavljenih atletov. Ženska ekipa je dobila močno okrepitev s Ptujčanko Miro Šentjurčevo in Meto Orehkovo (Glavan, 1984).

Drugo povojno leto je tudi Celju prineslo velike organizacijske spremembe. Najprej je treba omeniti posrečene agitacijske prijeme obeh društev (TD Olimp in TD Celje), ki bi jih lahko še danes s pridom uporabljali. Zlasti je treba omeniti »nastope na vasi«, ki jih je TD Olimp organiziral na Vranskem, v Braslovčah in na Spodnji Hudinji, kjer je bilo ob taki priložnosti odprto fizkulturno igrišče, za katero si je največ prizadeval Lojze Črepinšek, član TD Olimpa. Žal danes o tem igrišču ni več ne duha ne sluha (Fizkulturni glasnik, 1947).

Množični dvig atletskega kadra, nujni pogoj za dvig kvalitete, in pogoji, ki jih je nudila nova družbena stvarnost v novi Jugoslaviji, pa so prinašali nove organizacijske spremembe. Nezdravo klubaštvo v obeh društvih ter bolj in bolj napeto stanje med Olimpom in FD Teharje je oviralo delo, predvsem pa nabiranje in odbiranje novih atletskega kadra. Fuzija obeh celjskih fizkulturnih društev in pristop atletov FD Teharje v novo Sindikalno fizkulturno društvo Kladivar v letu 1947 so dali nove organizacijske

možnosti za silnejši razmah atletike v Celju; postavljeni so bili temelji za višjo, samostojno organizacijsko stavbo (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Vodstvo atletske sekcije v novem društvu je prevzel Fedor Gradišnik, ki je skupno z Urbančičem in Zadravcem vodil tudi tehnično plat sekcije. Nadalje je s fuzijo pridobljeni organizacijski kader dovedel sekcijo do notranje konsolidacije – utrditve, novi prijemi vključevanja pa so dvignili število aktivnih članov na 94 (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

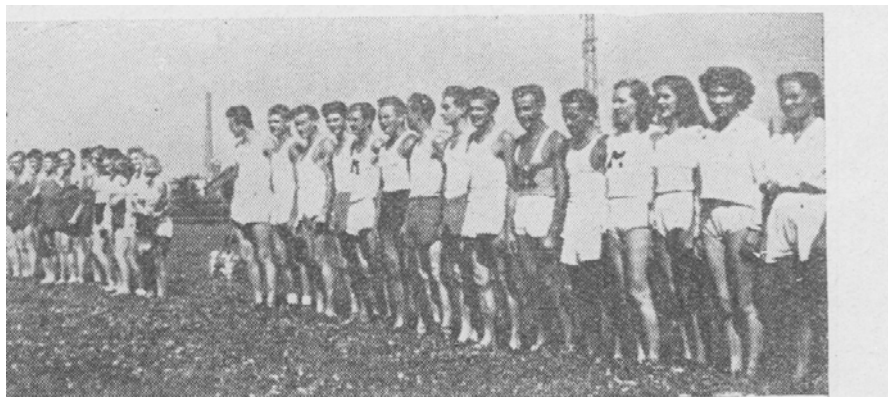
Odlične naprave stadiona Borisa Kidriča v Čretu ter vzorno organizirano slovensko prvenstvo so napotili ASAJ (Atletski savez Jugoslavije), da je v Celju priredil taborjenje najboljših jugoslovanskih atletov in atletinj ter fizikurnemu društvu Kladivarju zaupali organizacijo 3. poveljnega prvenstva FLRJ v atletiki, na katerem so nastopali posamezniki iz vseh republik kot pripadniki svojih društev (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Drugo poveljno leto je prineslo Celju tudi že prve rekorderje in državne reprezentante. Že na prvem vsedržavnem tekmovanju leta 1947 je na krosu v Osijeku mladinec Vinko Prelog osvojil za celjske barve prvo moško državno prvenstvo (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Slika 2: Kladivarjev mladinec Vinko Prelog je osvojil prvo državno prvenstvo v krosu na tekmovanju v Osijeku, leta 1947

Kot prva Celjanka je Slava Deržkova postavila državni rekord v peterboju za ženske, prav tako pa je zastopala barve Jugoslavije na neuradnih balkanskih igrah v Tirani (Albanija), skupaj z Valterjem Štajnerjem in ostalimi. Moška in ženska ekipa TD Olimp pa sta slavili prvi kolektivni uspeh; v direktnem dvoboju sta v Celju premagali zagrebško Mladost z 98 : 86 točk (Božič, M., Gradišnik, F., (ur.), 1954). V almanahih je navedeno, da sta v Tirani bili v reprezentanci Alma Butia in Ruža Mahkovec, kar pa ne ustreza resnici. Bili sta le rezervi, ki pa v Tirano nista odpotovali (arhiv Račić).

Slika 3: Ekipe Mladosti in Olimpa pred dvobojem leta 1947 na stadionu v Čretu

4.1 III. državno prvenstvo FLRJ v atletiki

Celje, 15., 16., 17. avgust 1947, stadion Borisa Kidriča, na katerem je tekmovalo 257 tekmovalcev iz 27 društev, poleg tega pa jih je še devet prispelo iz Trsta, vendar so nastopili izven konkurence.

SODNIŠKI ZBOR

Vodja tekmovanja: Fedor Gradišnik

Vrhovni sodnik: Milan Kovačević

Starter: Ferdo Setter

Glavni sodnik na cilju: Lucijan Kovačić

Glavni sodnik za mete: Nikola Kurelić

Glavni sodnik za skoke: Aca Milenković

Glavni časomerilec: Bora Petrović

Zdravniška služba: dr. Šef, dr. Tominšek, dr. Kokolj

Discipline:

100 m, troskok, višina, krogla, 110 m ovire, 800 m, 5000 m, met granate, kopje, 80 m ovire, skok s palico, 400 m ovire, disk, 4 x 400 m, daljina, 400 m, 10000 m, 4 x 100 m, 1500 m, kladivo.

Seznam prijavljenih ekip na prvenstvu FLRJ

FD CDJA PARTIZAN, BEOGRAD (37 tekmovalcev)

Od tega je bilo Slovencev:

1. Račič Marko
2. Hanc Matija
3. Magušar Marjan
4. Žerjal Danilo
5. Črepinšek Lojze
6. Zagorc Alojz

FD PROLETER ,OSIJEK (5 tekmovalcev)

FD PARTIZAN, BILJE (1 tekmovalec)

FD ČEPOVAN (1 tekmovalec)

1. Kofol Vera

FD MLADOST, ZAGREB (31 tekmovalcev)

1. Šumak Milica

FD RUDAR, IDRIJA (6 tekmovalcev)

1. Tratnik Slavko
2. Permozer Laura
3. Carpentieri Marija
4. Treven Julči
5. Mrak Mira
6. Tratnik Valerija

FD RADNIČKI JOVAN MIKIĆ – SPARTAK, SUBOTICA (24 tekmovalcev)

FD POSTOJNA (2 tekmovalca)

1. Kranjc Emil

2. Klede Klavdij

FD SARAJEVO (1 tekmovalac)

FD LITIJA (1 tekmovalac)

1. Lebinger Hinko

FD POLET, MARIBOR (2 tekmovalca)

1. Perhavec Vera

2. Florjančič Mira

FD ŽELEZNIČAR, MARIBOR (4 tekmovalci)

1. Kocbek Srečko

2. Čerpes Mihael

3. Topolnik Milan

4. Moraus Majda

FD ENOTNOST, LJUBLJANA (17 tekmovalcev)

1. Rožman Marko

2. Oberšek Jože

3. Novak Janez

4. Srakar Franc

5. Glonar Jože

6. Olivieri Nero

7. Skušek Marjan

8. Žgalin Ljubo

9. Špan Jože

10. Pribošek Franc

11. Špindler Janez

12. Müller Janko

13. Kosec Miloš

14. Berčič Magda

15. Menard Boža

16. Orehek Meta

17. Marinček Dana

FD SLOBODA, SUBOTICA (9 tekmovalcev)
FD METALAC, BEOGRAD (6 tekmovalcev)
FD SIGNAL, BEOGRAD (5 tekmovalcev)
FD MILICIJONAR, BEOGRAD (2 tekmovalca)
FD CRVENA ZVEZDA, BEOGRAD (24 tekmovalcev)
FD PTUJ (1 tekmovalec)

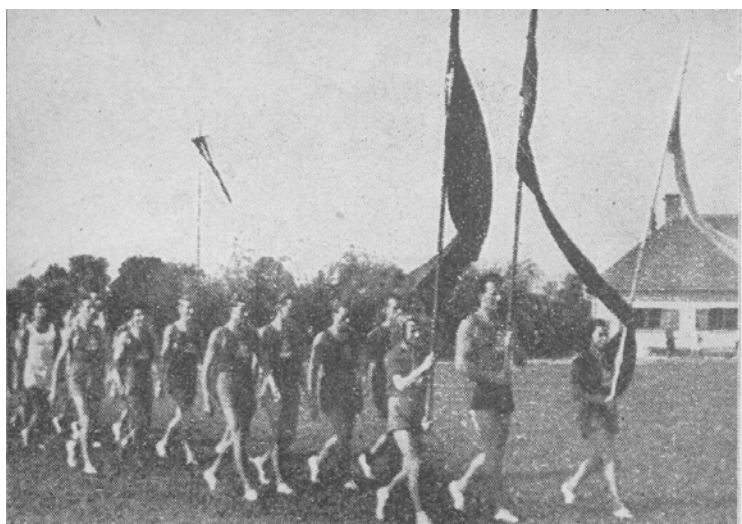
1. Šentjunc Mira

FD RUSKI KRSTUR (1 tekmovalec)
FD SLAVEN, BOROVO (5 tekmovalcev)
FD DINAMO, ZAGREB (7 tekmovalcev)
FD ZAGREB (28 tekmovalcev)
FD VARDAR, SKOPLJE (9 tekmovalcev)
FD POLET, SOMBOR (1 tekmovalec)

FD KLADIVAR CELJE (27 tekmovalcev)

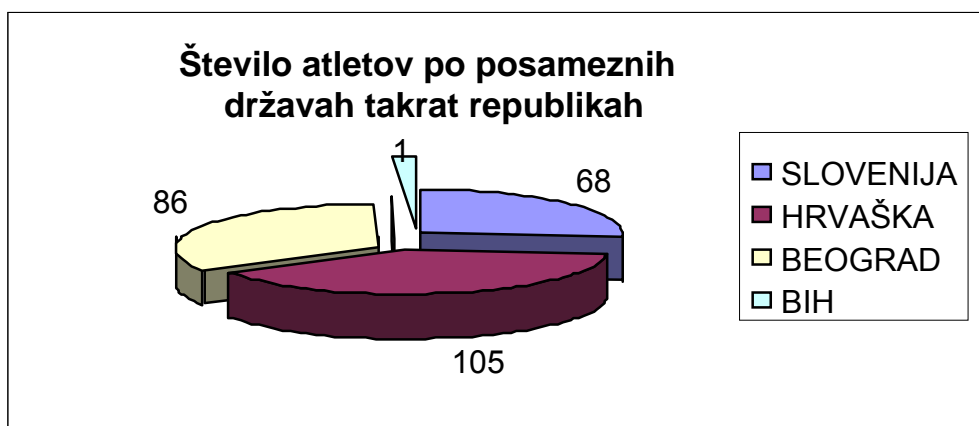
1. Kolarič Marjan	14. Majcen Milka
2. Petauer Ivan	15. Deržek Slava
3. Petauer Franc	16. Posinek Vera
4. Šketa Vlado	17. Gradišar Dagma
5. Ferluga Vojko	18. Knez Ivanka
6. Mecilovšek Roman	19. Črepinšek Danica
7. Kopitar Marjan	20. Repovž Milica
8. Grabar Franc	21. Agrež Danica
9. Štajner Valter	22. Grabar Hilda
10. Prelog Vinko	23. Medveš Silva
11. Golc Edi	24. Keršič Mileva
12. Uršič Dominko	25. Rihtar Boža
13. Lončar Boris	26. Butia Alma
	27. Rehar Fani

(Spored 3. poveljnega prvenstva FLRJ v lahki atletiki 15 – 17. 8. 1947 Celje, arhiv Račič)

Slika 4: Ekipa Kladivarja v mimohodu na 3. povojnem prvenstvu države v Celju, na stadionu v Čretu leta 1947

Graf 1: Udeleženci prvenstva po posameznih državah, takrat republikah

Na prvenstvu je bilo doseženih pet državnih rekordov, Spomenka Koledin iz Novega Sada je v skoku v daljino preskočila znamko 5,35 m, za njo pa se je uvrstila Šentjurčeva iz Ptuja s 5,13 m. »Presenečenje prvenstva je bila Radosavljevičeva iz Valjeva, ki je v metu krogle z 12,38 m premagala našo Marinčkovo iz Enotnosti, ki je kroglo vrgla 11,49 m daleč. Rekord je bil dosežen tudi v metu bombe, kjer je zmagal Dangubič«. Sabolovič je v rekordnem teku na 400 m pretekel razdaljo pod 50 sek., in sicer v 49,7 sekunde in v ženskem teku na 800 m je Čanadijeva iz Spartaka dosegla rekord 2:27,3, pred Kladivarjevo atletinjo Repovževo s časom 2:35,5 (Polet, 1947, DP v atletiki).

Znameniti tuji trenerji, kot sta bila Čehoslovaka dr. Böhm in profesor Kerssenbrock, Madžari Warszegy, Hiresz in Kiss, Francoz profesor Baquet in italijanski trener Giordano Kumar, čigar ime je bilo vse do leta 1952 tesno povezano s tehničnim napredkom in z uspehi celjskih atletov, so v Celju pripravljali jugoslovanske atlete za balkanske igre v Bukarešti leta 1947 (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Ogromno korist pa so od njih imeli tudi celjski atleti, ki so se lahko urili pod njihovim nadzorom in nadzorom tečajnikov in predavateljev v trenerskem tečaju (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990). Kot prva Celjanka je Slava Deržkova na DP v Celju postavila državni rekord v peteroboju za ženske (Vidmar, V., 1998).

4.2 Rezultati peteroboja in troboja na DP leta 1947 v Celju

Tabela 1: Rezultati peteroboja

		klub	daljina	višina	kopje	100 m	krogla	točke
1.	Deržek Slava	Kladivar (Celje)	4.35	130	27.10	14.2	10.54	2.723
2.	Radosavljević Marija	Budučnost (Valjevo)	3.78	125	31.85	14.7	11.17	2.631
3.	Rehar Fani	Kladivar (Celje)	4.50	125	29.46	14.0	8.65	2.601
4.	Tučan Zulejka	Dinamo (Zagreb)	4.23	135	29.22	15.2	9.35	2.545
5.	Majcen Milka	Kladivar (Celje)	4.88	110	25.15	14.2	8.37	2.372
6.	Šumak Milica	Mladost (Zagreb)	4.54	135	17.88	14.4	7.55	2.277
7.	Borovec Zlata	Sloboda (Varaždin)	4.14	125	20.35	14.6	7.97	2.089
8.	Vogrin Nata	Borac (Banja Luka)	4.15	125	22.57	14.8	7.52	2.068
9.	Šeb Bosiljka	Sloboda (Varaždin)	4.10	120	20.90	14.7	7.49	1.964

Tabela 2: Rezultati troboja (iz disciplin peteroboja)

			100 m	krogla	daljina	Točke
1.	Deržek Slava	Kladivar (Celje)	14.2	10.54	4.35	1.725
2.	Majcen Milka	Kladivar (Celje)	14.2	8.37	4.88	1.657
3.	Rehar Fani	Kladivar (Celje)	14.0	8.65	4.50	1.595
4.	Radosavljević Marija	Budučnost (Valjevo)	14.7	11.17	3.78	1.555
5.	Šumak Milica	Mladost (Zagreb)	14.4	7.55	4.54	1.432
6.	Tučan Zulejka	Dinamo (Zagreb)	15.2	9.35	4.23	1.415
7.	Borovec Zlata	Sloboda (Varaždin)	14.6	7.97	4.14	1.321
8.	Vogrin Nata	Borac (Banja Luka)	14.8	7.52	4.15	1.246
9.	Šeb Bosiljka	Sloboda (Varaždin)	14.7	7.49	4.10	1.244

(Atletski godišnjak, 1947)

Slika 5: Slava Deržek

Leto 1947 pa je prineslo tudi prvi mednarodni uspeh mlademu kolektivu fizkulturnega društva Kladivar; Alma Butia je z odličnim tekom v Bukarešti in z novim jugoslovanskim rekordom že v predteku z 12,8 sek. osvojila v teku na 100 m prvenstvo Balkana, premagala je madžarske, bolgarske in romunske nasprotnice ter kot prva Jugoslovanka po vojni zabeležila rezultat izpod 13,0 sekund (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Istega leta 1947 so v Zagrebu na tekmovanju za ekipno prvenstvo FLRJ Kladivarjeve atletinje zabeležile prvo kolektivno zmago vsedržavnega merila za Celje – naslov državnega prvaka, medtem ko moška ekipa tega leta ni tekmovala. Osvojile so 13.819 točk pred Spartakom iz Subotice, ljubljanska Enotnost pa je zasedla četrto mesto z 11.681 točkami, za Mladostjo iz Zagreba. V metu kopja je Deržkova z 38,06 m dosegla nov jugoslovanski rekord, Reharjeva je bila z 31,11 m tretja. Tudi na 200 m je bil dosežen jugoslovanski rekord 26,8 sek. s strani Alme Butie. Šentjurčeva iz Enotnosti in Reharjeva iz Kladivarja sta v isti disciplini dosegli drugo in šesto mesto. Kladivarjeve atletinje so zasedle prva mesta v disciplinah 200 m, 80 m ovire, 800 m, kopje, bomba, štafeta 4 x 100 m. Atletinji Enotnosti Šentjurčeva in Marinčkova pa sta zmagali na 100 m oziroma v krogli (Polet, 1947, Ekipno državno prvenstvo – osvojitev Kladivarja).

4.3 Tablica rekordov 1947

Tabela 3: Moški

disciplina	jugoslovanski rekord	balkanski rekord	sovjetski rekord	evropski rekord	svetovni rekord
100 m	10,7 Kovačič	10,6 Moina	10,6 Ljuljko, Karakulov	10,3 Berger Jonath Stranberg Osendarp	10,2 Owens Davis
200 m	22,3 Sabolovič	21,6 Moina	21,6 Ljuljko, Karakulov	20,9 Körnig	20,3 Owens
400 m	49,4 Sabolovič	47,8 Moina Romunija	48,6 Ljuljko	46,0 Harbig	46,0 Harbig Klemmer
800 m	1:55,0 Goršak	1:57,0 Marosi Madžarska	1:52,4 Pugačevski	1:46,6 Harbig	1:46,6 Harbig
1500 m	3:58,6 Stefanovič	4:01,6 Garay Madžarska	3:53,2 Pugačevski	3:43,0 Hägg Strand	3:43,0 Hägg Strand
5000 m	15:07,4 Stefanovič	15:11,8 Szegedy Madžarska	14:37,0 Znamenski	13:58,2 Hägg	13:58,2 Hägg
10000 m	31:45,4 Stefanovič	31:41,2 Szylaghy Madžarska	30:35,2 Vanin	29:35,4 Heino	29:35,4 Heino
110 m ov.	15,0 Hanžekovič	14,8 Mantikas Grčija	14,6 Stepančenok	14,0 Lidman	13,7 Towns Wolcoot
400 m ov	54,7 Ivanović	53,9 Mantikas	55,0 Komarov	51,6 Hölling	50,6 Hardin
Višina	189 Vukovič	190 Soeter Romunija	195 Atanjelov	204 Kotkas	211 Steers
Daljina	7.32 Urbič	7.10	7.49 Kuznecov	7.90 Long	8.13 Owens
Palica	3.80 Lenert	4.00 Dragomir Romunija	4.30 Ozolin	4.27 Kass	4.77 Warmerdam
Troskok	14,35 Vučević	14,50 Palamiotis Grčija	15,23 Sambriborc	15,49 Ström	16,00 Tajima
Krogla	15,01 Kovačević	14,66 Kovačević	16,73 Lipp	16,60 Wöllke	17,40 Torrance
Disk	49,74 Žerjal	50,11 Syllas Grčija	50,74 Ljahov	54,23 Consolini	54,93 Fitch
Kopje	66,22 Vujačić M.	66,22 Vujačić M. FNRJ	69,68 Aleksejev	78,70 Nikkanen	87,70 Nikkanen
Kladivo	56,24 Gubijan	57,60 Nemeth Madžarska	54,91 Šehtelj	59,00 Blask	59,0 Blask
Bomba	77,46 Vujačić D.	77,46 Vujačić D.FNRJ	-	-	-
deseterboj	6495 Marčelja	6495 Marčelja FNRJ	7159 Volkov	7824 Sievert	7900 Morris

4 x 100m	43,0 Jugoslavija	42,1		40,1 Nemčija	39,8 USA
4 x 400m	3:22,6 Jugoslavija	3:22,6 Jugoslavija		3:09,0 Anglija	3:08,2 USA

Tabela 4: Ženske

disciplina	jugoslovanski rekord	balkanski rekord	sovjetski rekord	evropski rekord	svetovni rekord
100 m	12,8 Butia	12,8 Butia FNRJ	11,9 Sečenova	11,6 Walasiewicz	11,5 Stephens
200 m	26,8 Butia	-	24,9 Sečenova	23,6 Walasiewicz	23,6 Walasiewicz
800 m	2:27,3 Čanadi	2:23,7 Treybal Romunija	2:12,0 Vasiljeva	2:12,4 Koubkova	2:12,4 Koubkova
80 m ovire	12,7 Mađar	13,0 Mađar FNRJ	11,5 Fokina Gokieli	11,3 Testoni Blankers- Koen	11,3 Testoni Blankers-Koen
Višina	150 Tučan	150 Rohoney Madžarska	165 Čudina	171 Blankers- Koen	171 Blankers-Koen
Daljina	547 Koledin	547 Koledin FNRJ	580 Turova	625 Blankers- Koen	625 Blankers-Koen
Krogla	12,38 Radosavljevič	12,30 Radosavljevič FNRJ	14,89 Sevrjukova	14,38 Mauermayer	14,38 Mauermayer
Disk	37,25 Neferovič	36,60 Balacs Madžarska	50,50 Dumbadze	48,31 Mauermayer	48,31 Mauermayer
Kopje	38,06 Deržek	37,26 Rohoney Madžarska	50,32 Mojuča	48,21 Bauma	48,21 Bauma
4 x 100m	51,6 Jugoslavija	50,8 Madžarska	-	46,4 Nemčija	46,4 Nemčija
peterboj	3020 Deržek	-	4561 Čudina	Mauermayer	Mauermayer

(Atletski godišnjak, 1947)

5. PRVO POVOJNO OLIMPIJSKO LETO 1948

Prvo povojno olimpijsko leto 1948 je za nadaljnji razvoj celjske atletike morda najpomembnejše, saj je ravno v tem letu kolektiv atletske sekcije razširil svoje pravo delo kljub zaprekam, ki so se prav to leto vrstile druga za drugo. Sekcijski odbor je posvetil vso skrb svojim aktivom, od katerih sta bila Tekstilec in Srednješolec najdelavnejša. Zelo uspešno je bilo sodelovanje s fizkulturnim referatom, ki ga je vodil Valter Štajner. Še vedno pa se ni našla prava pot do mladinske organizacije (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Širina in obsežnost delokroga atletike je terjala nov način vodstva atletike v matičnem društvu. Ustanovilo se je poverjenišvo, pri katerem se je že pričela uveljavljati konferenca članstva kot nekak zarodek kolektivnega vodstva. Tudi tehnično so atleti napredovali. Organizirali so zimske treninge, dalje smotrni, sistematični trening v sezoni. Število treningov je tako v tem letu naraslo na 179, število vadečih pa se je istočasno dvignilo na 119 (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Uspeh taborjenja jugoslovanskih atletov v preteklem letu je ASAJ privedel do tega, da je tudi taborjenje za olimpijske kandidate, ki naj bi tega leta zastopali FLRJ na prvi povojni olimpijadi v Londonu, priredilo v Celju. Sredi najintenzivnejših priprav pa je vse tabornike, zlasti pa celoten kolektiv atletske sekcije SFD Kladivarja, zadela kot strela iz jasnega odločba, da morajo takoj zapustiti atletski stadion Borisa Kidriča obenem s savno, višinskimi sonci, parki, kopalnicami, z bazenom ..., ker naj bi se že v naslednjih dneh pričela gradnja nove tovarne organskih barvil, prve tovrstne v naši domovini. Bil je to 13. julija 1948. Olimpijsko taborišče se je preselilo v Ljubljano, celjski atleti pa so se zatekli na Glazijo, kjer so jih z vsem razumevanjem sprejeli nogometaši (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Selitev – spremljale so jo velike težave, ki so jo premagali le požrtvovalni člani kolektiva, začetniki, vrhunski tekmovalci in funkcionarji – se je izvršila v pičlih 40 dneh. S 1.094 prostovoljnimi delovnimi urami so si uredili vse atletske naprave na Glaziji, tako da so že 23. avgusta 1948 prvič v zgodovini celjske atletike izvedli internacionalno prireditev (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990). V gosteh je bila ekipa Přerova, ki so bile prvakinje Čehoslovaške republike. Celjanke so zmagale v štafetnem teku in tako s točko razlike 48 :

47, premagale in slavile prvo mednarodno zmago Celja v atletiki. Od celjskih tekmovalk je posebno presenetila Ivanka Knezova, ki je kljub »slabemu vremenu v višini v prvem poskusu preskočila 145 cm, nato pa je takoj poskušala na 151 cm. Deržkova je v metu krogle kljub poškodbi metala izvrstno, saj je dosegla enega svojih najboljših rezultatov. Atletinje Prerova so na svojem gostovanju v Jugoslaviji nastopile še proti zagrebški Mladosti in zmagale s 37 : 33 točkami« (Polet, 1948, Obisk CSR v Celju).

Največji uspeh, in to kolektivni, je celjski Kladivar dosegel z zmago v tekmovanju 36 društev za naslov absolutnega prvaka države v atletiki za leto 1948. S 1161,4 točkami ali skoraj z 200 točkami naskoka pred subotiškim Spartakom in zagrebško Mladostjo je ta najvišji naslov romal v Celje. Ženska ekipa je ponovno osvojila naslov ekipnega prvaka FLRJ, medtem ko se je moška ekipa uvrstila na 4. mesto. Alma Butia, ki je medtem zaradi študija prestopila k zagrebški Mladosti, pa je bila drugi Celjan, ki je sodelovala na olimpijskih igrah. Prvo mladinsko državno prvenstvo v Novem Sadu je bilo pravi triumf Kladivarjeve mladinke Ivanke Knezove, ki je bila s petimi osvojenimi prvenstvi najuspešnejša tekmovalka na prvenstvu (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Nov mejnik v razvoju ljubljanske atletike predstavlja leto 1948. V tem letu je Enotnost dobila konkurenco v FD Železničarju in FD Miličniku. Sindikalno fizkulturno društvo Železničar je nastalo po razpadu FD Triglava. Že prvo leto pa je bilo v atletske sekciji preko 70 članov, ki so s svojimi rezultati opozorili nase. Močna je bila tudi atletska sekcija Miličnika, saj so se njeni člani v prvem kolu ekipnega državnega prvenstva za člane med ljubljanskimi društvi uvrstili za Enotnostjo in pred Železničarja. Tega leta so se vsa tri društva preimenovala v Športna društva v skladu z novo usmeritvijo jugoslovanske fizkulture (Glavan, 1984).

Novi atleti Enotnosti so bili: Jovan, oviraš Žvokelj in Šubelj, šprinter Dolenc, pri atletinjah vsestranska Zvonka Cerar, osemstometrašica Peterlinova in metalka Jugova. Tudi Železničar je imel že nekaj perspektivnih atletov, dolgoprogaš Bardutzky, metalca Müller in Černe ter metalka Pečaričeva. Pri Miličniku pa sta bila najboljša dolgoprogaš Pavčič in vsestranski Lužnik (Glavan, 1984).

V to leto sodi tudi **ustanovitev vrhovnega atletskega organa – Atletske zveze Slovenije**, 12. junija 1948, s prvim predsednikom Dragom Stepišnikom. Po 2. svetovni

vojni je bil »šport v Jugoslaviji organiziran v fizkulturni organizaciji, v Sloveniji je bila to Fizkulturna zveza Slovenije. Ta je imela tudi referat za atletiko, ki ga je vodil Franc Mevlja, pozneje pa odbor pod vodstvom Miroslava Černeta. Ustanovni občni zbor Lahkoatletske zveze Slovenije je potekal v stekleni dvorani na Taboru in zbor so se udeležili predstavniki 10 organizacij (Polet in Železničar iz Maribora, Kladivar iz Celja, Udarnik iz Kranja, Litija, Kropa, Miličnik, Železničar, Št. Vid in Enotnost iz Ljubljane). Poleg predsednika Draga Stepišnika, ki je zvezo vodil do leta 1950, sta bila izvoljena dva podpredsednika Fedor Gradišnik in Franc Mevlja, predsednik zbora sodnikov pa je bil Miroslav Černe. Razpravljali in iskali so predvsem rešitve o problemih, s katerimi so se srečevali atleti vsak dan, kot je bilo pomanjkanje rekvizitov, slaba kakovost športne opreme ...«(Atletika, 1999, Ustanovitev Lahkoatletske zveze Slovenije).

Zanimiv pa je bil tudi **prvi dvoboj med Slovenijo in Srbijo**, ki je potekal na urejenem Stadionu Fizkulturnega društva Partizan za Bežigradom, v Ljubljani, junija 1948. Vsi tekmovalci so se na ta boj zelo dobro pripravljali, na kar je pokazal izenačen rezultat pri moških 97 točk, pri dekletih pa je ekipa Srbije za 9 točk premagala Slovenijo, z osvojenimi 62 točkami.. Med moškimi so se izkazali Olivieri, Hohnjec, Petauer, Zupančič, Oberšek, Ferluga, Črepinšek ... na 1500 m je zmagal Hanc in dosegel najboljši rezultat v Jugoslaviji. Žensko ekipo pa so zastopale Medvež, Kofol, Knez, Repovž, Rehar, Orehek, Marinček, Majcen .... (Polet, 1948, Dvoboj Slovenija-Srbija).

Na **ekipnem prvenstvu Jugoslavije 1948** so med dekleti slavile atletinje iz Kladivarja, pri moških pa so bili najbolj uspešni atleti iz Partizana. Tekmovanje je bilo na stadionu v Maksimiru in vse do konca se ni vedelo, kdo bo prvak, saj so bile ekipe zelo izenačene. Ekipa Partizana je »nadmočno zmagala ostale ekipe, vendar pa to šele v zadnjih disciplinah. Ekipa Mladosti je zasluženno zasedla drugo mesto, za tretje pa so se borile ekipe Kladivarja, Zagreba in Crvene zvezde. Posebno zanimivo je bilo tekmovanje ženskih ekip, kjer je bila na 200 m diskvalificirana tekmovalka Kladivarja Posinekova zaradi dvakratnega napačnega štarta, s čimer je društvo izgubilo 60 točk. Vendar borbenost slovenskih tekmovalk, ki so se borile do skrajnosti, so nadoknadile izgubljeno in tako popolnoma zasluženno prinesle društvu prvo mesto«. Končni vrstni red pri moških je bil Partizan, Mladost, Dinamo – Zagreb, Kladivar, Crvena zvezda in Spartak, pri ženskah pa Kladivar, Mladost, Spartak, Sloboda, Slaven in Dinamo (Polet, 1948, Ekipno prvenstvo Jugoslavije).

Nekaj besed o treningu slovenskih atletov 1948

Tednji trener Atletske zveze Slovenije, Janez Gabršek, ki je delo trenerja začel okoli 1946. leta, je v intervjuju dejal, da je imel na začetku vsega le »15 atletov, še to so bili večinoma starejši«, zato je moral predvsem pridobiti nov kader mladih atletov in atletinj. To mu je uspelo in tega leta je bila v Ljubljani največja in najmočnejša ekipa Enotnosti, ki je imela 150 aktivnih članov, medtem ko se je Železničar še razvijal, a kljub temu so uspešno dvigovali število svojih atletov. Dnevno je imel na treningu po 70 članov, nekateri so prihajali dopoldne, nekateri popoldne. Velik poudarek je bil na vzgoji zdravega in normalnega človeka, ki bo sposoben za življenje. Treningi nikoli niso bili preveč utrudljivi, nezanimivi, enolični, s svojim načinom treniranja je želel, da atleti do vrhunskih rezultatov pridejo na podlagi igre. Zimski treningi so se začeli po novem letu v telovadnici s košarko in odbojko, šele kasneje so prišli kondicijski treningi. Preko zime pa so skrbeli za svojo kondicijsko pripravo tudi tako, da so hodili smučat, na razne izlete ... Po njegovih besedah so bili za dvig atletike v Sloveniji potrebni »novi rekviziti, saj so atleti trenirali v strganih copatih, brez trenirk, brez tople vode, da o maserjih ne govorimo, bilo je pomanjkanje dobrih in primernih tekališč in sploh naprav za atletiko. Tudi večkratni obiski tujih trenerjev, ki pa ne bi smeli biti samo za dvig takratnih naših vrhunskih športnikov, ampak bi morali biti na razpolago tudi domačemu kadru«. Njegovi atleti so bili Dolenc, Rožman, Škrjanc, Kovačič, Bardutzky, Žvokelj, Vozič, Šef, Mihevc, Cerar, Peterlin ... (Polet, 1948, Trening slovenskih atletov).

Po besedah tedanjega časopisa Polet pa je zimski trening obsegal:

- a) specialne proste vaje za krepitev organizma, za povečanje in ohranjevanje gibljivosti sklepov in za šolo pravilnega gibanja (brez orodja in z orodjem)
- b) vadba pravilne športne hoje na razdalji od 2 do 4 km
- c) vadba lahkega teka od 2 do 3 km
- d) vadba startanja in specialnih vaj za sprinterski refleks
- e) vadba skokov v višino in daljino z mesta in z zaletom, pripravljalne vaje za troskok – skakanje enonožno z blazine na blazino
- f) plezanje po žrdi in po vrvi kot priprava za skakanje s palico
- g) skakanje preko telovadnega orodja
- h) vaje z železnimi krogli, dviganje uteži (sunkovito) kot priprava za mete
- i) vaje z medicinkami, najrazličnejši meti, igra
- j) metanje kopja, drobnega kamenja in diska v zvezi s pohodi v naravi

k) gojitev dopolnilnih športov, zlasti smučanje, drsanje, sankanje ...

(Polet, 1948, Metode zimskega treninga)

Pregled dela v letu 1947 in 1948

Od športov, v katerih so po osvoboditvi najbolj napredovali, je bila prav gotovo atletika na prvem mestu. Po pregledu prejšnjih rekordov in uspehov slovenskih atletov so bili izredno zadovoljni z vzponom slovenske atletike v letu 1947. Slava Deržek je osvojila državni rekord v peteroboju. V krosu se je izkazal z zmago Vinko Prelog na državnem prvenstvu v krosu. Uspešni so bili atleti in atletinje v Bukarešti na balkanskih igrah, kjer je Alma Butia osvojila jugoslovanski rekord na 100 m, na prvenstvu FLRJ pa je dosegla še jugoslovanski rekord na 200 m, Slava Deržek pa rekord v metu kopja. V letu 1948 se je ta napredek nadaljeval in celo še stopnjeval. Jugoslovanski državni rekord je popravila od Slovenk Milica Repovž iz Kladivarja na 800 m z 2:25,2 min., uspešna je bila tudi ekipa Kladivarja, ki je osvojila naslov absolutnega prvaka države. Ženska ekipa Kladivarja je osvojila naslov ekipnega prvaka FLRJ, tega leta pa je zaradi študija Alma Butia prestopila v Mladost iz Zagreba. Poleg odličnih rezultatov je bila ustanovljena še Atletska zveza Slovenije, v Ljubljani pa je Enotnost dobila novo konkurenco klubov, kar pomeni, da so tudi drugod po klubih dobro delali.

Število članov v Celju od leta 1945 do 1948

Tabela 5:

	1945	1946	1947	1948
	Olimp+Celje	Olimp+Celje	Kladivar	Kladivar
moški	11	54	95	134
ženske	5	35	59	79
skupaj	16	89	154	213

Od leta 1945 do 1946 se je število aktivnega članstva povečalo za približno 5 – krat, kar znaša 73 članov več, od 1946. do 1947. za 1,7 – krat, to je 65 članov več, in od 1947. do 1948. leta pa za 1,4 – krat, kar pomeni, da se je povečalo za 59 članov (Polet, 1949, Pregled dela v letu 1947 in 1948).

6. LETO 1949

Leto 1949 je atletom Kladivarja prineslo prva moška članska državna rekorda in sicer najprej Lojzeta Zagorca v troskoku, nato pa rekord mednarodne vrednosti Matije Hanceta v teku na 800 m (Božič, M., Gradišnik, F., (ur.), 1954).

Slika 6: Lojze Zagorc – prvi Celjan, državni rekorder po vojni

Sezona je bila za Hanca nadvse bogata. »Bil je večkrat član državne reprezentance in sicer na dvobojih Jugoslavije z Belgijo v Bruslju ter z Avstrijo in Švico v Zagrebu. Na državnem prvenstvu v Beogradu je zasedel prvo mesto v teku na 800 m s časom 1:56,6 ter prvo mesto v teku na 1500 m 3:55,4. Na istih progah je postavil dva nova slovenska rekorda, ki sta rezultata mednarodne vrednosti – na 800 m 1:54,3 in na 1500 m 3:55,4« (Polet, 1949, Najboljši naši atleti).

Celjski atleti so zastopali v tem letu državne barve v dvobojih proti Avstriji (julija) z zmago 125 : 76, Švici (septembra) 127 : 74, Belgiji (avgusta) 117 : 95, Luksemburgu (avgusta) 70 : 36, medtem ko je ženska ekipa oktobra izgubila z Italijo 58 : 48. »Zmagi ženske ekipe Kladivarja v ekipnem državnem prvenstvu se je pridružila še zmaga v finalu

atleškega pokala FLRJ, na katerem je Vera Posinek postavila nov jugoslovanski rekord v teku na 80 m ovire, s časom 12,6«. Štiri mesece kasneje, oktobra pa je na dvoboju z Italijo v Bologni izboljšala jugoslovanski rekord v teku na 80 m ovire, na 12,5 sekunde in tako premagala tudi dobre italijanske nasprotnice (Polet, 1949, Partizan in Kladivar zmagovalca med moškimi in ženskimi ekipami).

Slika 7: Rekordni tek Posinekove na 80 m z ovirami 5. junija 1949 v Beogradu

Slika 8: Hanc v vodstvu po štartu v teku na 800 m pred Cerajem, Brysonom in Rosirom v Bruslju na dvoboju Belgija : Jugoslavija 1949. leta, v cilju pa sta zasedla 3. in 4. mesto

Priprave za vse nastope so se vršile v 192 treningih na Glaziji. Pri kadrovskem dvigu je bil storjen velik korak naprej z organizacijo sodniškega tečaja, s katerim se je usposobilo 27 novih atletskih sodnikov, ki so s svojo nadaljnjo aktivnostjo jamčili za brezhibno organizacijo vseh atletskih prireditev v Celju (Božič, M., Gradišnik, F., (ur.), 1954).

Razmere na Glaziji so postale nemogoče, saj so jo uporabljali predvsem nogometaši, zato so razmišljali, da bi zgradili nov stadion na lokaciji ob Trubarjevi ulici, ki pa se je pokazala kot neprimerna. Poiskali so drugo lokacijo med Kersnikovo in Stritarjevo ulico (Vidmar, V., 1998).

V sezoni 1949 se je Enotnost v moški konkurenci okrepila s številnimi kakovostnimi atleti, tako da je imela končno močno in izenačeno ekipo. V četrfinalu ekipnega državnega prvenstva je v Celju celo premagala Kladivar z 52 : 51, toda Celjani so se pritožili, ker je za Enotnost nastopil tudi Bogdan Müller, ki je bil prej član Železničarja, in uspeli. Med

fanti so bile nove okrepitve sprinterji: Ognjanovič, ki je bil v tem letu slovenski prvak na 100 in 200 m, Jože Šturm in Marko Kolenc, dolgoprogaša Kranjc in Kovačič ter skakalca v daljino Jagodič in Čop. Pri ljubljanskem Železničarju so bili novi atleti sprinterja Vilhelm in Kopše, skakalec Pirš in veteran Hlade, ki je prišel iz Maribora in prevzel mesto predsednika društva. Miličnik je še vedno imel bolj tekače na srednje in dolge proge, stanje kakovosti ljubljanskih atletov, ki so se pojavili v desetoricah, pa je bil tega leta sledeč: 75 % je bilo atletov iz Enotnosti, 15 % atletska sekcija Železničarja in le 8 % jih je imel Miličnik. Res pa je, da Železničar in Miličnik nista imela dobre ženske ekipe, le redke posameznice, ki so dosegale rezultate bolj zaradi naravnih sposobnosti in ne kot plod nekega sistematičnega dela (Glavan, 1984).

Septembra 1949 je bilo v Beogradu prvenstvo FLRJ in slovenski atleti so pokazali velik napredek v atletiki, med zmagovalci so bili v teku na 800 m Hanc (Kladivar) s časom 1:56,0 min. Med moškimi je zmagal tudi Zagorc (Kladivar) v troskoku 14,07 m in Zupančič (Kladivar) v teku na 400 m ovire s časom 56,0 sekunde. Med dekletji je v šprintu zmagala Butia, ki je tekmovala za Mladost, v času 12,9 sek. Prav tako je na 200 m osvojila prvo mesto s časom 26,3 sek. Od Kladivarjevih atletinj so zmagale na 80 m ovire Posinekova 12,9 sek. in Knezova v višini 145 cm. »Od vseh državnih prvenstev je bilo to prvenstvo najboljše zastopano, saj je sodelovalo okrog 300 atletov iz 19 društev« (Polet, 1949, Prvenstvo FRLJ).

Leto 1949 je pomenilo za slovensko atletiko prav uspešno leto plodnega dela, čeprav še niso mogli uspešno konkurirati v vseh panogah s srbskimi in hrvaškimi tekmovalci. V pogledu razširjenosti atletskega športa in kvalitete so se približali najboljšim jugoslovanskim predstavnikom. Sezona je bila polna najrazličnejših prireditev, na katerih so sodelovali slovenski atleti. »Atletski pokal FLRJ so med ženskami osvojile Kladivarčanke s 85 točkami pred Crveno zvezdo s 73 točkami in Sparatkom z 41 točkami ter tako potrdile sloves najmočnejšega ženskega kluba v državi, prav tako pa so osvojile še prvo mesto na ekipnem prvenstvu Jugoslavije s 13.880 točkami pred Crveno zvezdo iz Beograda«, medtem ko moška ekipa Kladivarja ni tekmovala. »To leto je bilo poleg Vere Posinek uspešno tudi za Lojzeta Zagorca in Matijo Hanca, ki sta dosegla nova rekorda v troskoku in v teku na 800 m. Tega leta je bilo tudi državno prvenstvo najboljše zastopano, saj je na njem tekmovalo 300 tekmovalcev iz 19 klubov« (Polet, 1950, Pregled sezone 1949).

7. PRVO ATLETSKO DRUŠTVO V JUGOSLAVIJI V LETU 1950

Bistveno za ljubljansko atletiko v tem letu je bil velik kakovosten vzpon ženske atletike. Poudariti je treba, da je bilo 95 odstotkov te kakovosti plod sistematičnega in načrtnega dela v AK Enotnosti in ne, kot bi bilo pričakovati, posledica ustanovitve ženskih ekip pri Železničarju in Miličniku. Velika škoda za ljubljansko atletiko pa so bili tudi skaljeni odnosi med AK Enotnost in sekcijo Železničarja, ki niso temeljili na zdravi konkurenci, temveč na osebnih interesih posameznih funkcionarjev in tekmovalcev. Razmerje ljubljanskih klubov v kakovostnem pogledu je bilo še vedno precej v korist Enotnosti. Močno pa se je okrepila moška vrsta Železničarja, kar je verjetno posledica prihoda Janeza Gabrška na mesto profesionalnega trenerja. Vendar pa je finančna kriza, ki je spremljala ljubljanske atlete vsa povojna leta, najbolj pa leta 1949, bila eden poglobitnih vzrokov, da so ljubljanski delavci začeli razmišljati o reorganizaciji društev oziroma o združitvi društev. To se je zgodilo leta 1951, ko se je Enotnost združila in preimenovala v Odred, Miličnik pa v Triglav (Glavan, 1984).

V Celju sta reorganizacija fizikurnega gibanja po sindikalni liniji in močno naraslo število aktivnega članstva v atletske sekciji terjali novo, višjo organizacijsko obliko – samostojni atletske klub v okviru matičnega društva Kladivarja. Letna skupščina je njegovo ustanovitev in s tem avtonomijo v okviru društva potrdila. Toda tudi ta oblika je že konec leta 1949 bila preozka, razen tega še nevarna za nadaljnji razvoj ostalih klubov in sekcij v matičnem društvu. Rešitev je bila nakazana v ustanovitvi samostojnega atletskega društva, za kar se je odločila skupščina celotnega klubskega članstva dne 7. decembra 1949. leta. Zato je to rojstni dan Atletskega društva Kladivar, katerega vodstvo je prevzel Fedor Gradišnik, ki je takoj tudi pričel s pripravami za ustanovno skupščino novega društva. Ustanovna skupščina novega društva, prvega atletskega društva v naši domovini, dne 3. januar 1950. leta je usmerila razvoj atletike v Celju. Poudarila je, da je treba v prvih letih ustvariti čim boljše pogoje za atletiko ter razširiti materialno bazo, tako da bo omogočeno uravnovešeno društvenega proračuna z lastnimi dohodki. Društveno gospodarsko delovanje naj bi bila solidna osnova atletike. Zavedajoč se važnosti teh osnovnih nalog, je celotni kolektiv društva začel z gradnjo atletskega stadiona. Bilanca 11.742 delovnih ur je bila kronana z uspehom, dne 10. septembra 1950 pa je bil ob meddržavnem atletske dvoboju med ženskima reprezentancama Avstrije in Jugoslavije

odprt prvi atletski stadion v Jugoslaviji, plod dveletnega dela atletov in njihovih voditeljev (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

Ko je bil dokončan zid okoli stadiona in urejeni nasadi in betonske klopi, se je 11. maja 1953 ob velikem otvoritvenem mitingu preimenoval ves športni prostor s stadionom in društvenim domom vred v Atletski stadion Borisa Kidriča kot trajen spomin na revolucionarja in sedaj že pokojnega politika Borisa Kidriča, ki je bil v tridesetih letih tudi atlet Primorja (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990).

7.1 Kako je nastal stadion

Do izbruha 2. svetovne vojne in med okupacijo do leta 1944 ni bilo na tem igrišču nobenih bistvenih dejavnosti, razen občasnih treningov na krožni stezi celjskega trgovca Königa z njegovim kasačem ter otrok in mladine »Baronbrucka« in bližnje okolice, ki so se tukaj podili za žogo v nogometu, odbojki in med dvema ognjema (Vidmar, V., 1998).

V letih od 1942 do 1943 so Nemci zgradili na vogalu križišča Kersnikove in Stritarjeve ulice upravno zgradbo, imenovano »Kvart« 5, ki je sedaj trgovina in restavracija Kladivar, pritličen objekt tlorisne oblike črke »U«, kjer je nekaj mladih, deloma iz protesta, deloma iz objestnosti, med gradnjo ponoči rušilo čez dan pozidane predelne zidove tako, da je intervenirala celo policija in jih nekaj za kazen čez noč tudi priprla (Vidmar, V., 1998).

V tem času so zgradili severno od »Kvarta«, na zahodni strani Kersnikove ulice, tudi manjšo enodružinsko hišo.

Po invaziji zavezniške vojske v Italiji in kapitulaciji Italije leta 1943 so se tudi nemške enote pričele umikati s tako imenovane »južne« fronte in ena je poleti leta 1944 zasedla tudi »Baronbruck« in del Stritarjeve ulice, kjer so postavili provizorične delavnice, na igrišču uredili tri protiletalske obrambne položaje, na mestu sedanjih teniških igrišč pa postavili za vojake dve bivalni baraki (Vidmar, V., 1998).

Atrakcija iz tega časa je bila tudi, da je na igrišču večkrat pristalo izvidniško letalo »štorklja«. Na igrišču so vojaki eksercirali do pomladi leta 1945, ko so z ostalimi Nemci in nemčurji pobegnili iz Celja (Vidmar, V., 1998).

Takoj po vojni je bilo na tem igrišču in travnikih severno od Dečkove ceste zbirališče konj, ki so ostali od umikajočih se okupatorskih vojsk z jugovzhoda, kar so fantje iz bližnje okolice izkoristili in se šli vsak s svojim konjem »Indijance in kavboje«, dokler jim jih niso zaplenili pripadniki ljudske milice (Vidmar, V., 1998).

Pozneje, ko je bilo igrišče zopet izravnano, je tu vadil s svojim konjem tudi dresurni jahač Jože Žerdoner.

»Kvart« je po vojni postal krajevni urad terenskega odbora OF Dolgo polje, kjer so se starejši na volitvah 11. 11. 1945 odločili za republiko, mladina, kar je ni pobrala vojna vihra, pa si je priborila za svoje druženje »rdeči kotiček«, ki so ga pozneje preselili v eno od barak, kjer so si uredili družabne prostore za plese in nastope. V drugi baraki pa so prebivali vojni ujetniki, ki so pomagali pri obnovi, kakor tudi pri gradnji bodočega garderobnega objekta (Vidmar, V., 1998).

Po združitvi FD Olimp in FD Celje ter atletov iz Teharja v letu 1947 v sindikalno fizkulturno društvo Kladivar in po izgubi stadiona Borisa Kidriča v Čretu so se bili športniki SFD Kladivar prisiljeni preseliti na Glazijo in tam nadaljevati s svojo aktivnostjo. Nemogoči pogoji za trening, pri katerem so trpeli tako atleti kot tudi nogometaši, so narekovali gradnjo novega stadiona (Vidmar, V., 1998).

Slika 9: Atleti pri urejanju Glazije

Lokacija ob Ipavčevi ulici, kjer so že zasadili prve lopate, se je pokazala kot neprimerna in gradbeni odbor FZS je vztrajal na prvotno določeni lokaciji centralnega fizikturnega parka za Savinjo ob Trubarjevi ulici. Etapna gradnja stadiona in kopališča zaradi neregulirane Savinje ni bila mogoča, kar je še ob drugih težavah vodilo k tretji lokaciji. Gradbeni odbor se je odločil za gradnjo atletskega stadiona z omejenim gradbenim programom na že deloma zgrajenem igrišču med Kersnikovo in Stritarjevo ulico, kar je najprej omogočilo atletske vadbo, ostalim športnim panogam, zlasti nogometu, pa so prepustili Glazijo (Vidmar, V., 1998).

Društveno vodstvo in člani so takoj začeli delati in so po dogovoru na Kidričevem stadionu v Čretu demontirali določene objekte in naprave (stezo, ograjo, vodovodne cevi) ter pod vodstvom predsednika društva Fedorja Gradišnika, ki je pripravil tudi načrt za stadion, za gradbeni objekt in leseno tribuno pa Dolfje Presinger, pričeli kopati drenažne jarke, položili vodovod, električne in telefonske kable, ozvočili tribuno, uredili sanitarije v garderobnem objektu s kanalizacijo, ogradjali stadion in uredili njegovo okolje s pomožnim igriščem za teke, skoke in mete, zelenicami in drevesnimi nasadi ter protivetrnimi barierami. Gradnja dvorane skupaj s tribuno je potekala v letih od 1964 do 1968, tartansko oblogo pa so dobili leta 1970 (Vidmar, V., 1998).

Plod dveletnega dela atletov in njihovih voditeljev ter prostovoljnih akcij delavcev celjskih množičnih organizacij, ob finančni podpori republike, je bil kronan z uspehom – z zgraditvijo prvega atletskega stadiona v Jugoslaviji, ki so ga predali v uporabo 10. septembra 1950 z meddržavnim srečanjem ženskih reprezentanc Avstrije in Jugoslavije, kjer so Jugoslovanke zmagale z 65 : 41 (Vidmar, V., 1998). Na stadionu se je zbralo okrog 3000 gledalcev, ki so z zanimanjem pričakovali nastope jugoslovanskih atletov. Ena najzanimivejših točk je bil ženski tek na 800 m, kjer je Jelena Čanadi »ob bučni podpori gledalcev v zadnjih metrih premagala Avstrijko Kladenskyjevo, le za širino prsi, čeprav sta imeli obe isti rezultat. Velike zasluge za nastanek stadiona je imel ves čas Fedor Gradišnik, ki je bil predsednik AK Kladivarja in hkrati steber celjske atletike in vzgojitelj mnogih odličnih atletov« (Polet, 1950, Jugoslovanske atletinje nad avstrijskimi 65 : 41).

Odlična organiziranost društva v Celju, katerega je s svojimi sodelavci vodil Fedor Gradišnik z enim samim profesionalnim trenerjem in številnimi amaterskimi vaditelji, je prinesla uspeh. Že leta 1950 so mnogi celjski atleti opozorili nase in si priborili več mest v državni reprezentanci. Tako so na evropskem atletske prvenstvu v Bruslju nastopili

štirje atleti iz Kladivarja, in sicer Hanc, Zupančič, Zagorc in Knezova (Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), 1990). Največji individualni uspeh je leta 1950 dosegla Ivanka Knezova, ki se je v peteroboju uvrstila na 8. mesto v tekmovanju za evropsko prvenstvo, poleg nje pa še Matija Hanc, ki je v Beogradu proti Belgiji s svojo zmago na 800 m postavil rekord FLRJ s časom 1:53,7 (Božič, M., Gradišnik, F., (ur.), 1954).

Na drugi strani pa se je v letu 1950 zaradi gradnje stadiona, bolj kot leta 1949, opuščala vzgoja kadrov, zlasti mladine, ki je že vključena zaradi tega ostala prepuščena sama sebi. Razpasla se je že nedisciplinina. Ženska in mladinska atletika v društvu je nazadovala, razen tega pa so se še pokazale etično-moralne hibe posameznikov. Pojavila se je zavist, zlasti pa oboževanje larpurlatizma v športu, ki ga je povzročilo življenje nekaterih športnih, posebno nogometnih zvezd v letu 1950 in 1951 (Božič, M., Gradišnik, F., (ur.), 1954).

7.2 Ekipno prvenstvo Jugoslavije od 1947 do 1950

Moški:

	1947	1948	1949	1950
Partizan Beograd	28.307 (1)	29.044 (1)	30.958 (1)	30.408 (1)
Crvena zvezda Beograd	24.133 (4)	23.907 (5)	25.796 (3)	29.066 (2)
Dinamo Zagreb	25.409 (2)	24.632 (3)	25.542 (4)	27.227 (5)
Mladost Zagreb	25.115 (3)	26.708 (2)	27.717 (2)	28.317 (3)
Kladivar Celje	-----	24.174 (4)	-----	27.601 (4)
Spartak Subotica	-----	21.185 (6)	24.948 (6)	-----
Enotnost Ljubljana	-----	-----	25.123 (5)	26.782 (6)

Kraji tekmovanja:

1947 Zagreb   1948 Zagreb   1949 Zagreb   1950 Beograd

7.3 Ekipno prvenstvo Jugoslavije od 1947 do 1950

Ženske:

	1947	1948	1949	1950
Kladivar Celje	13.819 (1)	12.683 (1)	13.880 (1)	12.214 (3)
Mladost Zagreb	12.174 (3)	12.070 (2)	12.286 (3)	13.530 (1)
Spartak Subotica	12.842 (2)	11.940 (3)	11.887 (4)	11.564 (5)
Enotnost Ljubljana	11.681 (4)	-----	11.501 (6)	12.816 (2)
Sloboda Varaždin	-----	10.358 (4)	11.526 (5)	11.088 (6)
Slaven Borovo	-----	9.809 (5)	-----	-----
Dinamo Zagreb	-----	8.798 (6)	-----	-----
Crvena zvezda Beograd	-----	-----	13.227 (2)	12.052 (4)
Senta, Senta	-----	-----	-----	-----

Kraji tekmovanja:

1947 Zagreb   1948 Zagreb   1949 Zagreb   1950 Varaždin

Slika 10: Ženska ekipa Kladivarja v letu 1950

8. PRVAKI SR SLOVENIJE OD 1947 DO 1950

8.1 MOŠKI

100 m

1947	Petauer	Kladivar	11,2
1948	Črepinšek	Kladivar	11,5
1949	Ognjanovič	Enotnost	11,4
1950	Hohnjec	Kladivar	11,6

200 m

1947	Šketa	Kladivar	24,0
1948	Rožman	Enotnost	23,4
1949	Ognjanovič	Enotnost	23,0

400 m

1947	Oberšek	Enotnost	52,4
1948	Zupančič	Kladivar	52,0
1949	Ferluga	Kladivar	52,7
1950	Zupančič	Kladivar	50,9

800 m

1947	Oberšek	Enotnost	2:00,2
1948	Hanc	Kladivar	2:00,2
1949	Oberšek	Enotnost	2:00,6

1500 m

1947	Grabar	Kladivar	4:23,8
1948	Hanc	Kladivar	4:11,4
1949	Ferluga	Kladivar	4:16,8
1950	Hanc	Kladivar	4:04,0

5000 m

1947	Grabar	Kladivar	16:20,4
1948	Štajner	Kladivar	15:46,2
1949	Kranjc	Enotnost	15:55,6

10000 m

1947	Štajner	Kladivar	35:36,0
1948	Kranjc	Kladivar	36:36,0
1949	Zajelšnik	Žel.Maribor	35:25,4
1950	Mustapič	Kladivar	33:07,2

Deseterboj

1946	Kolarič	Žel. Maribor	4810
1947	Kolarič	Kladivar	4572
1948	Špan	Enotnost	5000

110 m ovire

1947	Olivieri	Enotnost	17,8
1948	Olivieri	Enotnost	17,2
1949	Šubelj	Enotnost	16,4
1950	Zupančič	Kladivar	16,0

400 m ovire

1947	Ferluga	Kladivar	59,7
1948	Ferluga	Kladivar	58,6
1949	Ferluga	Kladivar	58,4

4 x 100 m

1947	Enotnost	47,1
1948	Enotnost	47,0
1949	Kladivar	46,8
1950	Kladivar	45,2

4 x 400 m

1947	Enotnost	3:37,6
1948	Enotnost	3:29,8
1949	Enotnost	3:38,7

Višina

1947	Žgalin	Enotnost	170
1948	Žgalin	Enotnost	180
1949	Čerpez	Žel. Maribor	185
1950	Štrukelj	Enotnost	182

Daljina

1947	Špan	Enotnost	648
1948	Špan	Enotnost	651
1949	Črepinšek	Kladivar	640
1950	Špan	Enotnost	663

Troskok

1947	Žgalin	Enotnost	12,79
1948	Črepinšek	Kladivar	12,85
1949	Črepinšek	Kladivar	12,00

Palica

1947	Špan	Enotnost	320
1948	Špan	Enotnost	320
1949	Špindler	Enotnost	320

Krogla

1947	Golc	Kladivar	11,30
1948	Šebenik	Vipava	12,07
1949	Golc	Kladivar	11,67
1950	Golc	Kladivar	12,22

Disk

1947	Golc	Kladivar	36,99
1948	Müller	Enotnost	40,32
1949	Peterka	Kladivar	39,60

Kopje

1947	Müller	Enotnost	43,80
1948	Povšner	Udarnik	44,89
1949	Povšner	Enotnost	48,98
1950	Müller	Enotnost	51,40

Kladivo

1947	Kosec	Enotnost	35,72
1948	Kosec	Enotnost	37,98
1949	Golc	Kladivar	31,05

8.2 ŽENSKE

100 m

1947	Butia	Kladivar	13,2
1948	Rehar	Kladivar	13,2
1949	Rehar	Kladivar	13,4
1950	Plavšak	Kladivar	13,6

200 m

1947	Butia	Kladivar	28,6
1948	Rehar	Kladivar	27,6
1949	Cerar	Enotnost	28,0

800 m

1947	Silič	Gorica	2:38,2
1948	Repovž	Kladivar	2:29,5
1949	Grabar	Kladivar	2:32,5
1950	Blaž	Enotnost	2:25,2

80 m ovire

1947	Rehar	Kladivar	14,2
1948	Posinek	Kladivar	13,3
1949	Posinek	Kladivar	12,7

Višina

1947	Deržek	Kladivar	135
1948	Knez	Kladivar	140
1949	Knez	Kladivar	140
1950	Knez	Kladivar	150

4 x 100 m

1947	Kladivar	55,3
1948	Kladivar	53,7
1949	Kladivar	55,8
1950	Kladivar	54,3

Krogla

1947	Marinček	Enotnost	11,05
1948	Majcen	Kladivar	9,65
1949	Kotlušek	Enotnost	10,08
1950	Sima	Enotnost	11,04

Daljina

1947	Majcen	Kladivar	483
1948	Knez	Kladivar	501
1949	Knez	Kladivar	458

Disk

1947	Kofol	Čepovan	32,25
1948	Kofol	Čepovan	33,74
1949	Kotlušek	Enotnost	30,82

Kopje

1947	Deržek	Kladivar	28,83
1948	Kofol	Gorica	29,55
1949	Rehar	Kladivar	33,75

Peteroboj

1946 Deržek Kladivar 2979

1947 Deržek Kladivar 2994

1948 Rehar Kladivar 2864

1949 Knez Kladivar 2862

Enotnost, Ljubljana od 1947 do 1950

Kladivar, Celje od 1947 dalje

Udarnik, Ljubljana od 1945 do 1946

Železničar, Ljubljana od 1948 do 1953

Železničar, Maribor od 1945 do 1954

(Račič, M., 1970)

9. PREGLED PRVENSTEV SFRJ ZA ČLANE IN ČLANICE

1945 Zagreb   1948 Zagreb
1946 Ljubljana   1949 Beograd
1947 Celje   1950 Zagreb

(Račič, M., 1970)

9.1 Slovenski atleti – prvaki-nje SFR Jugoslavije

MOŠKI

200 m

1945 Račič Marko Slovenija 23,4
1946 Račič Marko JNA 23,0
1948 Račič Marko Partizan 22,8

800 m

1946 Deržek Slava Svoboda 1:59,8
1949 Kofol Vera Kladivar 1:56,0
1950 Rehar Fani Kladivar 1:54,1

400 m ovire

1949 Zupančič Igor Kladivar 56,0
1950 Zupančič Igor Kladivar 55,5

Troskok

1949 Zagorc Alojz Kladivar 14,07
1950 Zagorc Alojz Kladivar 14,40

ŽENSKE

100 m

1946 Šentjurec Mira Ptuj 13,6
1947 Butia Alma Kladivar 13,4

200 m

1946 Šentjurec Mira Ptuj 28,3
1947 Butia Alma Kladivar 27,7

80 m ovire

1949 Posinek Vera Kladivar 12,9
1950 Knez Ivanka Kladivar 12,5

800 m

1948 Repovž Milica Kladivar 2:25,2

Višina

1945 Deržek Slava Slovenija 135
1949 Knez Ivanka Kladivar 145
1950 Knez Ivanka Kladivar 146

Krogla

1945 Marinček Dana Slovenija 10,37
1946 Marinček Dana Udarnik 10,37
1950 Kotlušek Nada Enotnost 12,23

Disk

1945	Pribošek Ančka	Slovenija	29,58
1947	Kofol Vera	Čepovan	33,81

Kopje

1948	Deržek Slava	Kladivar	34,04
1950	Kotlušek Nada	Odred	37,26

Peterobj

1946	Deržek Slava	Kladivar	3020
1947	Deržek Slava	Kladivar	2723
1948	Majcen Milka	Kladivar	2847 (Račič, M., 1970)

9.2 Število nastopov v državni reprezentanci od 1946 do 1950 – moški

Tabela 6:

	JNA PB	Kladivar	Enotnost	Jesenice	Sl.Bistrica
1946	2	1	1	1	1
1947	1	2	1		
1948	1	0			
1949	4	9	2		
1950	2	11			

Skupno, do leta 1950, je bilo od 70 reprezentantov 10 slovenskih atletov (arhiv Račič).

9.3 Število nastopov v državni reprezentanci od 1946 do 1950 – ženske

Tabela 7:

	Enotnost	Kladivar	Čepovan
1946	2	1	0
1947	2	4	1
1948	0	1	0
1949	1	10	0
1950	4	6	0

Skupno, do 1950. leta, je bilo pri dekletih 29 reprezentantk, od tega jih je bilo 14 iz Slovenije, kar predstavlja skoraj polovico (arhiv Račič).

9.4 Tablice deseterice najboljših atletov Jugoslavije od 1946 do 1950

100 m

10,8	Turkalj	Zagreb	1946
10,8	Jovančić	Crvena zvezda	1949
10,8	Brnad	Partizan	1949
10,8	Pecelj	Crvena zvezda	1950
10,8	Sabolović	Partizan	1950
10,9	Račić	Dif-Student	1946
10,9	Slanac	Mladost	1946
11,0	Stevanović	Partizan	1946
11,0	Vanić	Zagreb	1948
11,0	Posteljnik	Crvena zvezda	1949

200 m

21,7	Sabolović	Partizan	1949
22,0	Jovančić	Crvena zvezda	1949
22,0	Brnad	Partizan	1949
22,0	Pecelj	Crvena zvezda	1950
22,1	Račić	Partizan	1949
22,4	Miloševski	Vardar	1950
22,5	Stevanović	Partizan	1947
22,6	Stanković	Partizan	1949
22,8	Kolarić	Kladivar	1946
22,8	Slanac	Mladost Zagreb	1947
22,8	Tot	Spartak	1948
22,8	Relja	Mladost	1950

400 m

48,5	Sabolović	Partizan	1949
49,0	Račić	Partizan	1949
49,1	Stanković	Partizan	1950
49,6	Miloševski	Vardar	1950
50,0	Relja	Mladost	1949
50,2	Kraljević	Mladost	1949
50,2	Bulić	Zagreb	1949
50,2	Pecelj	Crvena zvezda	1950
50,3	Zupančić	Kladivar	1949
51,1	Tot	Spartak	1948

1500 m

3:53,0	Ceraj	Partizan	1949
3:53,2	Otenhajmer	Partizan	1950
3:54,4	Hanc	Kladivar	1950
3:56,2	Štritof	Partizan	1950
3:57,2	Ilić	Crvena zvezda	1950
3:57,6	Mikuška	Spartak	1949
3:58,2	Pavlović	Partizan	1950
3:58,6	Stefanović	Partizan	1947
3:58,6	Šegedin	Partizan	1950
3:59,4	Tomić	Zagreb	1950

3000 m

8:27,2 Ceraj	Partizan	1950
8:28,8 Pavlović	Partizan	1950
8:30,2 Đurašković	Partizan	1950
8:31,8 Šegedin	Partizan	1949
8:35,0 Stefanović	Partizan	1950
8:36,6 Ilić	Crvena zvezda	1950
8:38,2 Štritof	Partizan	1950
8:39,0 Mihalić	Partizan	1950
8:39,2 Bašić	Partizan	1950
8:42,8 Cetinić	Partizan	1950

800 m

1:53,7 Hanc	Kladivar	1950
1:53,9 Ceraj	Partizan	1949
1:55,0 Otenhajmer	Partizan	1950
1:56,0 Đurić	Zagreb	1948
1:56,4 Mikuška	Spartak	1950
1:56,5 Oberšek	Enotnost	1948
1:57,0 Ilić	Crvena Zvezda	1948
1:57,2 Mugoša	Mladost	1950
1:57,4 Ferluga	Kladivar	1949
1:57,9 Sabolović	Partizan	1948
1:57,9 Tomić	Zagreb	1950
1:57,9 Zupančič	Kladivar	1950

5000 m

14:30,6 Ceraj	Partizan	1950
14:33,0 Pavlović	Partizan	1950
14:37,6 Šegedin	Partizan	1950
14:41,2 Đurašković	Partizan	1950
14:44,8 Stefanović	Partizan	1950
14:48,0 Mihalić	Partizan	1950
14:50,6 Bašić	Partizan	1950
14:53,2 Cetinić	Partizan	1950
14:55,0 Štritof	Partizan	1950
14:58,8 Ilić	Crvena zvezda	1950

10000 m

30:50,4 Mihalić	Partizan	1950
31:06,8 Stefanović	Partizan	1950
31:54,0 Cetinić	Partizan	1950
31:54,4 Bašić	Partizan	1948
31:56,2 Mustapić	Kladivar	1950
31:57,8 Godler	Zagreb	1949
32:11,0 Polovina	Partizan	1948
32:12,2 Petek	Enotnost	1950
32:43,2 Žutobradić	JNA	1950
32:49,8 Jovanović	Crvena zvezda	1950

400 m ovire

55,0 Zupančič	Kladivar	1949/50
55,6 Bulić	Zagreb	1949
55,6 Radulović	Partizan	1950

56,0 Sabolović	Partizan	1947
56,0 Srp	Mladost	1947
56,8 Olivieri	Enotnost	1950
56,9 Ferluga	Kladivar	1948
57,2 Kujundžić	Spartak	1950
57,6 Zurković	Spartak	1950

4 x 100m

41,7 Reprezentanca	FNRJ	1949
42,0 Partizan		1949
42,5 Reprezentanca Beograda		1950
42,8 Crvena zvezda		1949
43,6 Reprezentanca Zagreba		1947
43,7 Rep. Hrvške		1948
43,7 Rep. Srbije		1948
44,0 Zagreb		1948
44,0 Mladost		1948
44,2 Univerzitet Beograd		1948
44,2 Spartak		1949

Višina

191 Dimitrijević	Partizan	1949/50
189 Vuković	Partizan	1947
185 Živković	Crvena zvezda	1946
185 Zerkov	Mladost	1950
185 Bošković	Partizan	1950
183 Abramović	Mladost	1946
183 Kršlak	Mladost	1950
182 Štrukelj	Enotnost	1950
181 Kukuropović	Dinamo	1949
181 Ivanović	Beograd	1950
181 Majerović	Mladost	1950

110 m ovire

15,3 Srp	Mladost	1947
15,3 Zurković	Spartak	1950
15,5 Zupančić	Kladivar	1950
15,6 Rebula	Partizan	1948
15,8 Šubelj	Enotnost	1950
16,0 Marčelja	Mladost	1948
16,0 Čipčić	Crvena zvezda	1950
16,1 Lorgjer	Kladivar	1950
16,2 Amšel	Zagreb	1949
16,3 Vanič	Zagreb	1946

3000 m ovire

9:01,0 Šegedin	Partizan	1950
9:22,8 Stefanović	Partizan	1948
9:27,8 Štritof	Partizan	1950
9:31,0 Pavlović	Partizan	1950
9:36,0 Ceraj	Partizan	1949
9:48,1 Bašić	Partizan	1950
9:54,8 Pavčić	Milicionar	1950
9:55,0 Jovanović	Crvena Zvezda	1949

9:59,2 Doršić	Dinamo	1950
10:04,0 Mustapić	Kladivar	1950

4 x 400m

3:17,4 Rep. FNRJ	1950
3:18,6 Partizan	1949
3:22,1 Rep. Beograda	1950
3:23,8 Crvena zvezda	1949
3:25,8 Rep. Slovenije	1948
3:26,0 Kladivar	1949
3:26,1 Rep. Hrvatske	1948
3:26,2 Rep. Zagreba	1950
3:26,4 Zagreb	1948
3:26,6 Univerzitet Beograda	1948

Daljina

732 Urbić	Mladost	1946
724 Brnard	Partizan	1949
709 Lenert	Partizan	1947
698 Miličević	Crvena zvezda	1950
696 Šimunić	Partizan	1949
696 Radovanović	Crvena zvezda	1950
686 Rebula	Partizan	1947
684 Popov	Crvena zvezda	1948
684 Petranović	Partizan	1950
684 Špan	Enotnost	1950

Troskok

14,46 Zagorc	Kladivar	1950
14,44 Petranović	Partizan	1950
14,37 Vaš	Partizan	1950
14,25 Rajčić	Spartak	1949
14,07 Šerčić	Partizan	1948
14,01 Dimitrijević	Partizan	1949
13,91 Milovanović	Železničar Beograd	1950
13,82 Vujačić	Partizan	1948
13,80 Radovanović	Crvena zvezda	1950
13,69 Klajner	Mladost	1950

Krogla

15,66 Šarčević	Crvena zvezda	1950
15,04 Krupalija	Partizan	1949
14,84 Jevtović	Crvena zvezda	1948
14,74 Sušić	Partizan	1948
14,11 Škiljević	Zagreb	1950
13,96 Žerjal	Partizan	1946
13,81 Vučević	JNA	1946
13,81 Stojković	Spartak	1947
13,72 Jelisijević	Železničar Beograd	1950
13,70 Kolarov	Sombor	1948

Kopje

70,86 M. Vujačić	Partizan	1948
65,47 Dangubič	Slaven Borovo	1949
65,25 D. Vujačić	Partizan	1948
64,30 Urbič	Mladost	1949
63,25 Belec	Mladost	1950
61,65 Marčelja	Mladost	1950
59,73 Miloš	Slavonija	1946
59,65 Milovanović	Partizan	1950
58,53 Stanković	Crvena zvezda	1950
55,35 Matejič	Sarajevo	1950

Palica

391 Milakov	Crvena zvezda	1950
380 Lenert	Partizan	1947
380 Dušanović	Partizan	1948
380 Križ	Partizan	1950
370 Bakov	Sloga Novi Sad	1949
370 Marčelja	Mladost Zagreb	1949
366 Dolenc	Zagreb	1950
353 Bulić	Crvena zvezda	1950
350 Đorđević	Železničar Beograd	1946
346 Marinković	Mladost Zagreb	1947

Disk

51,61 Žerjal	Partizan	1949
46,74 Müller	Enotnost	1950
45,60 Ridanović	Proleter	1950
44,46 Krnjajić	Sloga NS	1950
45,35 Krivokapić	Spartak	1950
43,76 Marčelja	Mladost	1947
43,70 Roglić	Radnički	1950
43,13 Peterka	Kladivar	1950
42,83 Medzihratski	Spartak	1950
42,52 Rebula	Partizan	1948

Kladivo

56,83 Gubjan	Partizan	1949
51,24 Berec	Partizan	1950
51,06 Galin	Partizan	1950
48,66 Lacković	Mladost	1950
48,59 Radić	Crvena zvezda	1950
48,01 Lazarević	Partizan	1950
46,40 Škvarč	Crvena zvezda	1950
45,85 Žerjal	Partizan	1949
44,80 Knežević	Partizan	1948
43,87 Kovač	Spartak	1950

(Atletski godišnjak 1948-1949-1950,1951).

Po tablicah deseterice najboljših atletov od 1946 do 1950 je bilo uvrščenih kar 18 Slovencev, od tega so Račić, Žerjal in Križ tekmovali za Partizan iz Beograda, od celjskega Kladivarja pa so bili uspešni Kolarič, Zagorc, Zupančič, Peterka, Hanc, Ferluga,

Mustapič in Lorger, pri ljubljanski Enotnosti pa so to bili Petek, Olivieri, Štrukelj, Žgalin, Špan in Müller.

9.5 Tablice deseterice najboljših atletinj Jugoslavije od 1946 do 1950

100 m

12,5	Butia	Mladost	1949
12,7	Šumak	Mladost	1949
12,8	Varmuža	Spartak	1946
12,9	Stefanović	Dinamo	1950
12,9	Šeb	Sloboda	1950
13,0	Koska	Sloga NS	1950
13,0	Uršič	Enotnost	1950
13,1	Šentjurc	Enotnost	1947
13,1	Rehar	Kladivar	1948
13,1	Petauer	Kladivar	1949
13,1	Bogić	Mladost	1949
13,1	Madžar	Spartak	1950

200 m

26,3	Butia	Mladost	1949
26,3	Tuce	Velež	1950
26,4	Bogić	Mladost	1949
26,8	Stefanović	Dinamo	1950
27,2	Ivanković	Spartak Subotica	1948
27,2	Cerara	Enotnost	1949
27,3	Čanadi	Spartak	1948
27,3	Rehar	Kladivar	1949
27,5	Šumak	Mladost	1950
27,7	Kolar	Spartak	1949
27,7	Šeb	Sloboda	1950

800 m

2:17,1	Tuce	Velež	1949
2:19,1	Stefanović	Dinamo	1950
2:22,8	Šafer	Mladost	1950
2:24,8	Zadravec	Mladost	1950
2:24,8	Blaž	Enotnost	1950
2:25,2	Repovž	Kladivar	1948
2:25,2	Bebar	Kladivar	1949
2:26,4	Črnjević	Zagreb	1950
2:26,6	Kolar	Spartak	1950
2:27,2	Grabar	Kladivar	1949

80 m ovire

12,5	Posinek	Kladivar	1949
12,5	Šeb	Sloboda Vardar	1950
12,6	Knez	Kladivar	1950
12,7	Madžar	Spartak	1947
12,9	Varmuža	Spartak	1948
13,0	Šumak	Mladost	1950
13,2	Babović	Mladost	1950
13,3	Morović	Mladost	1950
13,4	Rehar	Kladivar	1947

13,4 Petauer	Kladivar	1950
13,4 Rauh	Zagreb	1950

4 x 100m

49,5 Rep.FNRJ	1949
50,5 Mladost	1949
50,8 Rep. Zagreba	1950
51,5 Rep. Hrvške	1949
52,0 Rep. Slovenije	1948
52,1 Kladivar	1949
52,2 Rep.Beograda	1949
52,3 Crvena zvezda	1949
52,6 Spartak	1949
52,8 Rep. Srbije	1948

Višina

155 Knez	Kladivar	1949
146 Antel	Sloga NS	1947
146 Gradišar	Kladivar	1948
146 Posinek	Kladivar	1949
146 Sima	Enotnost	1950
145 Radić	Železničar Beograd	1947
145 Jaramazović	Crvena zvezda	1948
145 Šumak	Mladost	1950
145 Borovec	Sloboda Varaždin	1950
144 Jovanović	Podrinje	1950

Daljina

538 Šumak	Mladost	1950
535 Majcen	Kladivar	1949
534 Knez	Kladivar	1949
523 Tuce	Velež	1950
520 Varmuža	Spartak	1946
520 Brešan	Jug Dubrovnik	1950
519 Šeb	Sloboda	1949
513 Šentjurc	Enotnost	1947
510 Butia	Mladost	1950
501 Šandorkić	Spartak	1949

Disk

42,43 Matej	Crvena zvezda	1950
41,56 Borovec	Sloboda Varaždin	1950
37,14 Radosavljević	Crvena zvezda	1949
36,88 Neferović	Mladost	1947
36,73 Homolja	Senta	1950
36,32 Medvež	Kladivar	1949
36,26 Kotlušek	Enotnost	1950
35,25 Kofol	Enotnost	1950
34,98 Orešković	Mladost	1949
34,54 Kranjec	Vardar	1950

Krogla

13,36 Radosavljević	Crvena zvezda	1950
12,85 Kotlušek	Enotnost	1950

12,24	Deržek	Kladivar	1949
11,99	Marinček	Enotnost	1948
11,13	Borovec	Sloboda Varaždin	1949
11,09	Sekulić	Crvena zvezda	1949
11,09	Pejić	Crvena zvezda	1949
11,05	Matej	Crvena zvezda	1948
11,04	Sima	Enotnost	1950
10,76	Sabo	Senta	1950

Kopje

42,43	Radosavljević	Crvena zvezda	1950
39,10	Kotlušek	Enotnost	1950
38,06	Deržek	Kladivar	1947
36,68	Vlajčić	Mladost	1950
35,65	Rehar	Kladivar	1947
35,48	Sekulić	Mladost	1947
34,90	Điknić	Budučnost Titograd	1949
34,30	Madžar	Spartak	1948
33,47	Moraus	Železničar Maribor	1950
33,19	Majcen	Kladivar	1948

(Atletski godišnjak 1948 – 1949 – 1950,1951)

V tablicah deseterice najboljših atletinj od leta 1946 do 1950 je bilo 21 Slovenk, Butia in Šumak sta nastopali takrat za zagrebško Mladost, Rehar, Petauer, Repovž, Bebar, Grabar, Posinek, Knez, Majcen, Medvež in Deržek so bile članice Kladivraja, ljubljanska Enotnost je imela osem predstavnic Uršič, Šentjunc, Cerar, Blaž, Sima, Kotlušek, Kofol, Marinček, mariborski Železničar pa je imel predstavnico Morausovo.

10. SLOVENSKI ATLETI NA MEDNARODNIH PRVENSTVIH

10.1 Balkanske igre

Tirana 1946

Zlate kolajne:

Žerjal Danilo	disk	47,21 m
Benedičič-Štajner	(partizanski marš)	3h 41 min. 02 sek.
Račič Marko	4 x 100 m	43,6 sek.
Račič Marko	4 x 400 m	3:26,2 min.
Marinček Dana	krogla	10,76 m

*Slika 11: Državna ekipa za partizanski marš na balkanijadi v Tirani, leta 1947,
od leve Mirko Benedičič, Ladislav Kalapati, Valter Štajner, Mato Kokotovič in
Franjo Krajcer*

Srebrne kolajne:

Račič Marko	(800 + 400 + 200 + 100m)	3:25,4 min.
Šentjurc Mira	100 m	13,6 sek.

Bronaste kolajne:

Stepišnik Milan	kladivo	46,78 m
Deržek Slava	krogla	10,50 m

(Račič, M., 1970)

Ekipna uvrstitev

Moški:

1. JUGOSLAVIJA 155 točk
2. ROMUNIJA 121 točk
3. BOLGARIJA 58 točk
4. ALBANIJA 22 točk

Ženske:

- JUGOSLAVIJA 46 točk
- ROMUNIJA 43 točk
- BOLGARIJA 12 točk
- ALBANIJA 4 točke

(Arhiv Marko Račič)

Bukarešta 1947

Zlate kolajne:

Račič Marko 4 x 400 m 3:22,6 min.

Butia Alma 100 m 13,0 sek.

Srebrne kolajne:

Račič Marko (800 + 400 + 200 + 100 m) 3:22,2 min.

Žerjal Danilo disk 45,49 m

Marinček Dana krogla 11,51 m

Deržek Slava troboj 1931 točk

Šentjunc, Rehar, Butia ... 4 x 100 m 51,6 sek., jugoslovanski rekord

Bronaste kolajne:

Oberšek Jože 800 m 1:57,8 min.

Kalapati, Štajner ... (partizanski marš) 4h 7:38

Šentjunc Mira 100 m 13,3 sek.

(Račič, M., 1970)

Ekipna uvrstitev

Moški:

1. MADŽARSKA 180 točk
2. JUGOSLAVIJA 160 točk
3. ROMUNIJA 132 točk
4. BOLGARIJA 59 točk
5. ALBANIJA 18 točk

Ženske:

- MADŽARSKA 71 točk
- JUGOSLAVIJA 69 točk
- ROMUNIJA 47 točk
- BOLGARIJA 8 točk
- ALBANIJA 2 točki

(Arhiv Marko Račič)

10.2 Evropsko prvenstvo

Oslo 1946

Račič Marko (PBgd) - 100 m, diskvalificiran (dva pobega)

- 200 m, izpadel v predtekmovanju (23,6)

Žerjal Danilo (PBgd) – disk, izpadel v kvalifikacijah (44,31)

Bruselj 1950

Zupančič Igor (KL) – 400 m ovire, izpadel v predtekmovanju (55,4)

Hanc Matija (KL) – 800 m, ni se uvrstil v finale (1:55,)

Zagorc Alojz (KL) – troskok, 15. mesto (13,6)

Račič Marko (PBgd) – 4 x 400 m, izpadel v predtekmovanju (3:19,4)

Žerjal Danilo (PBg) – disk, 9. mesto (45,92)

Butia Alma (MIZgb) – 200 m, izpadla v predtekmovanju (26,8)

- 4 x 100 m, 6. mesto (49,8)

Šumak Milica (MIZgb) – daljina, 13. mesto (5,05)

- 4 x 100 m, 6. mesto (49,)

Kotlušek Nada (En) – krogl, a 8. mesto (12,34)

Knez Ivanka (KL) – peterboj, 8. mesto (2778)

(Račič, M., 1970)

10.3 Olimpijske igre

London 1948

Butia Alma (KL) – 100 ,m izpadla v predtekmovanju

- 200 m, izpadla v predtekmovanju

Račič Marko (PBgd) – 400 m, izpadel v četrtfinalu (52,1; v predtekmovanju 50,5)

- 4 x 400 ,m izpadel v polfinalu (3:25,4)

Žerjal Danilo (PBgd) – disk, izpadel v kvalifikacijah (43,07)

(Račič, M., 1970).

11. PORTRETI NAJBOLJŠIH OD 1945 DO 1950

Športna pot Ivanke Knezove

Slika 12: Ivanka Knez

Začela je kot 15-letno dekle v Celju, bila je članica Kladivarja in njeni prvi skromni rezultati so bili l.1946, ko je v skoku v višino preskočila 125 cm. Že l. 1947 je bila druga na DP v skoku v višino s preskočenimi 135 cm. Leta 1948 pa je bila že skoraj brez prave konkurence, saj je Ivanka postala vsestranska atletinja. Poleg višine je lepe uspehe dosegala tudi v skoku v daljino in v teku čez ovire. Leta 1949 pa ji je končno uspel državni rekord v skoku v višino, in sicer 155 cm. Treningi so potekali 4 do 5 x na teden, obsegali pa so poleg običajnega ogrevanja še šolo teka, tehniko ovir, skoke in popravljanje napak pri skoku v višino. Svoj največji uspeh je dosegla 1950. leta na evropskem prvenstvu v Bruslju, ko je v peteroboju dosegla odlično osmo mesto z doseženimi 2778 točkami.

(Polet, 1949, Športna pot Ivanke Knezove& Račič, M., 1970)

Alma Butia

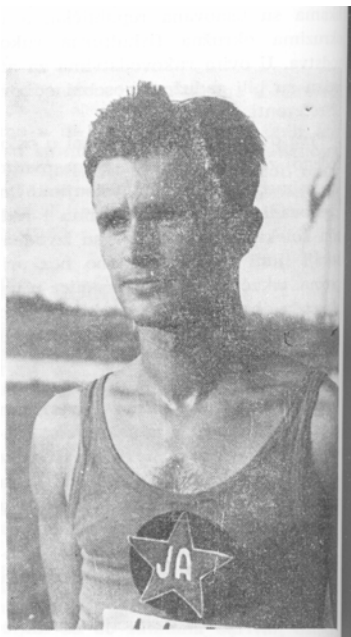

Slika 13: Alma Butia

Bila je prva slovenska olimpijka, nastopila je na olimpijskih igrah v Londonu 1948. leta. Nastop na znamenitem stadionu Wembley v olimpijski reprezentanci na prvih igrah po 2. svetovni vojni je bil zanjo neizmerna čast. Vendar tam ni bila posebej uspešna, v teku na 100 in 200 m je izpadla v predtekmovanju, kljub temu pa njeno sodelovanje na olimpijskih igrah še danes cenijo. Alma je krajši del svoje atletske kariere preživela v Celju kot članica AD Kladivar. Leta 1947 je bila slovenska prvakinja na 100 m (13,2 sek.) in na 200 m (28,6 sek.). V Zagrebu je študirala medicino in se tam vključila v vrste AK Mladost. V Celju je bil njen trener Fedor Gradišnik, v Zagrebu pa Žarko Sušić. Kot članica Mladosti je bila 1949. leta državna prvakinja na 100 m (12,9 sek.), na 200 m pa trikrat (od 1948 do 1951 leta). Njen osebni rekord na 100 m je bil 12,4 sek., na 200 m 26,4 sek., kar sta bila takrat tudi jugoslovanska rekorda. (Vidmar, V., 1998)

Poleg navedenih so v tem času kraljevale tudi Slava Deržkova v troboju in peteroboju, uspešna tudi v metu krogle in kopja., Vera Posinek v teku čez ovire, jugoslovanska rekorderka leta 1949, Dana Marinčkova v metu krogle, Mira Šentjunc in Marko Rožman v šprintu ter Jože Oberšek v teku na 800 .

Marko Račič je bil najboljši slovenski tekač na 400 m

Slika 14: Marko Račič

Po osvoboditvi je bil član vseh državnih atletskih reprezentanc. Bil je že na prvih atletskih tekmovanjih leta 1937, ko se je pojavil med najboljšimi sprinterji v Ljubljani in Sloveniji. Bil je član ljubljanske Ilirije in imel je dobre pogoje, da se razvije v dobrega šprinterja. Čeprav je zelo hitro napredoval, mu je uvrstitev v državno reprezentanco uspela šele leta 1940, v teku na 100 m in 200 m. Doba okupacije je tudi na njem pustila posledice. Klub temu je na prvem povojnem prvenstvu 1945 v Zagrebu osvojil prvo mesto na 200 m in tretje mesto na 100 m. Za njegove nadaljnje uspehe je bil odločilnega pomena vpis v beograjski inštitut za fizkulturo (DIF), v katerem je kmalu dobil več moči za naslednja tekmovanja. Od prvega julija 1946 je nastopal za Partizan, kjer so se s specialnimi treningi šele začele razvijati njegove sposobnosti. Leta 1947 je bila skoraj senzacija, ko je atlet Račič začel tekovati v teku na 400 m. Že l. 1948 je zlezal pod famoznih 50 sek., l. 1949 pa je v dvoboju Švica : Jugoslavija postavil na 400 m izvrsten rezultat 49,0 sek. Po vojni je osvojil 4 državna prvenstva na 100 m in 200 m in tekmoval na vseh meddržavnih nastopih. Poleg tega je nastopil leta 1946 na evropskem prvenstvu v Oslu in leta 1948 na OI v Londonu.

(Polet, 1949, Marko Račič je bil najboljši slovenski tekač na 400 m, z dopolnili Račič)

Matija Hanc

Matija Hanc se je rodil v Prekmurju v vasici Dolnja Bistrica pri Dolnji Lendavi. Svojo športno kariero je začel razmeroma pozno s 23 leti, tako kot večina je tudi on najprej začel s krosi, to je bilo 1946. na krosu JA. Potem se je njegova športna pot samo še strmo dvigovala. Že l. 1947 je na DP v Celju tekmoval za ekipo Partizana, istega leta je bil član reprezentance v Beogradu, na atletskem dvoboju Beograd : Budimpešta. Tekel je na 800 m 1:59,9 min. in na 400 m 52,6 sek. Jeseni je prestopil v celjski Kladiivar, leto 1948 pa je bilo zanj afirmacija njegovih atletskih sposobnosti. Tega leta je postal republiški prvak na 800 m in 1500 m. Postavil je tudi dva slovenska rekorda na 800 m (1:56,1 min.) in 1500 m (4:01,5 min.). Sezona 1949 je bila zanj nadvse bogata. Bil je večkrat član državne reprezentance, v dvobojih Jugoslavije z Belgijo, Avstrijo in Švico. Na DP v Beogradu je zasedel prvo mesto na 800 m s časom 1:56,6 min. ter prvo mesto na 1500 m 3:55,4 min. Na istih progah je postavil še dva slovenska rekorda, na 800 m 1:54,3 min. in na 1500 m 3:55,4 min., leta 1950 pa je v Beogradu na 800 m dosegel rekord FLRJ, s časom 1:53,7 min.

(Polet, 1949, Najboljši naši atleti)

Danilo Žerjal

Slika 15: Danilo Žerjal

Ves čas svoje aktivnosti v Jugoslaviji je bil član Partizana iz Beograda, razen 1951, ko je nastopil za Kladiivar. Žerjal je leta 1945 zmagal kot član ekipe JA na prvem državnem prvenstvu v Zagrebu in bil potem vse do leta 1952, ko je zapustil Jugoslavijo, v metu diska brez konkurence pri nas. Naslovi državnih prvakov so bili zanj rezervirani, prav tako

pa tudi mesto v državni reprezentanci. Bil je rekorder Jugoslavije v disku leta 1945, z rezultatom 47,36 m, leto kasneje 1946 je v Beogradu vrgel rekord 47,73 m, leta 1948 je v Novem Sadu dosegel 49,74 m, kasneje pa je v Skopju rezultat izboljšal na 50,15 m, 1949-ega pa je v Titogradu dosegel 51,61 m. Kasneje se je poskusil tudi v metu kladiva, v katerem je za tiste čase dosegel izjemne dosežke. Zlato odličje v metu diska je dosegel z rezultatom 47,21 m, 1946. leta v Tirani na balkanskih igrah, leto kasneje pa je na istem tekmovanju v Bukarešti zasedel drugo mesto s 45,49 m. Na olimpijskih igrah 1948. je izpadel v metu disku, na koncu je osvojil 13. mesto, na evropskem prvenstvu leta 1946 je izpadel, 1950 pa je v isti disciplini zasedel deveto mesto z doseženimi 45,49 m.

(Račič, M., 1970). Izboljšal je vrsto rekordov, njegovi najboljši dosežki so bili 14,31 m krogla, 51,61 m disk in 58,80 m kladivo. Prav slednji dosežek 58,80 m s kladivom (orodje je bilo na uradnem tehtanju pretežno za 1 dekagram) je bil zanj usoden. Sedmega oktobra 1951, ko je med mnogobojskim prvenstvom Slovenije v eni izmed dodatnih disciplin tekmovanja, kladivo vrgel tako daleč, je bil po mišljenju Atletske zveze Jugoslavije pod suspenzom, po mnenju slovenske srenje pa ne. Tako so se v Beogradu na ta izjemni rezultat (tretji na svetu tistega leta) besno odzvali in tako so Žerjala kaznovali s šestmesečno prepovedjo nastopanja, ker je nastopal med suspenzom. Sklenili so tudi, da celjskega dosežka ne priznajo za jugoslovanski rekord. Žerjal je bil suspendiran septembra tistega leta (1951), ker se ni odzval na dvoboj z Britanci. Kljub zdravniškemu dokazilu (poškodba hrbtenice), kar je bilo dovolj za Atletsko zvezo Slovenije, žal za užaljeno Atletsko zvezo Jugoslavije to ni bilo dovolj. Tako je nastal hud spor med AZS in AZJ, a kljub težavam se je Žerjal pripravil na olimpijsko leto 1952. Spomladi je odšel v Italijo, Atletska zveza Jugoslavije pa je 18. aprila 1952 razveljavila vse njegove dosežke v Jugoslaviji, čeprav se v Sloveniji s tem niso strinjali, tako da ga v slovenskih atletskih almanahih še vedno vodijo kot enega najboljših atletov. Nato je športno pot nadaljeval v Italiji, leta 1952 bil tudi državni prvak v metu kladiva kot član kluba Gallaratese iz Vareseja. Tam je ostal vse do leta 1957 ter se nato preselil v Venezuelo, kjer je bil kar 11-krat venezuelski državni reprezentant, rekorder v metu diska in kladiva. Postal je prvak srednjeameriških iger z diskom in kladivom 1959. leta ter južnoameriških s kladivom 1961. in 1963., nastopil je tudi na vseameriških igrah in drugih tekmovanjih ter bil še pri 48 letih državni prvak Venezuele v metu kladiva z 49,86 m. Umrl je v prometni nesreči, v še neznanih okoliščinah, avgusta leta 1984 v Caracasu. Po dolgih letih je družini uspelo, ga pokopati v domačem kraju (Bergant, E. (29. 4. 2001) Dva priimka, tri države, dve celini. Delo).

12. PREGLED KLUBOV OD 1946 DO 1950

(Arhiv Rožman)

Tabela 8:

1946	1947	1948	1949	1950
Edinost				
Udarnik →	Enotnost *	Enotnost	Enotnost	Enotnost
Svoboda-Tabor →	Enotnost *	Enotnost	Enotnost	Enotnost
Železničar Maribor				
Olimp →	Kladivar *	Kladivar	Kladivar	Kladivar
Celje →	Kladivar *	Kladivar	Kladivar	Kladivar
Krim				
Sl. Bistrica	M. Sobota	Miličnik- Ljubljana	Fužinar	Domžale
Rudar	Nafta-Lendava	Kamnik		
Cerknica	Postojna	Mengeš		
Novo mesto	Rudar- Idrija	Udarnik- Kranj		
Litija	Pobrežje	Domžale		
Sl. Konjice	Mozirje	Vipava		
Mežica	Gorica	Tolmin		
Sl. Gradec	Čepovan	Ajdovščina		
Borec →	Enotnost*			
Št. Vid				
Kočevje				
Ptuj				
Teharje				
Polet- Maribor				
Črnomelj				
Rakek				
Sobota				
Železničar Ljubljana →	Partizan-Bežigrad * →	Železničar Ljubljana	Žel. Lj.	Žel. Lj.
J. Gregorčič				
Teharje				
Ljutomer				

* Leta 1947 sta se Udarnik, Borec in Svoboda iz Tabora združila v Enotnost, v Celju pa sta se Olimp in Celje združila v Kladivar. Ljubljanski Železničar se je istega leta preimenoval v Bežigranski Partizan, leta 1947 pa se je zopet preimenoval v Železničar Ljubljana in tako tudi ostal.

Poleg klubov, ki so bili že leta 1946, so se jim v naslednjih letih pridružili še ostali klubi, ki so napisani za vsako leto posebej

13. SEZNAM ATLETSKIH SODNIKOV OD 1945 DO 1950

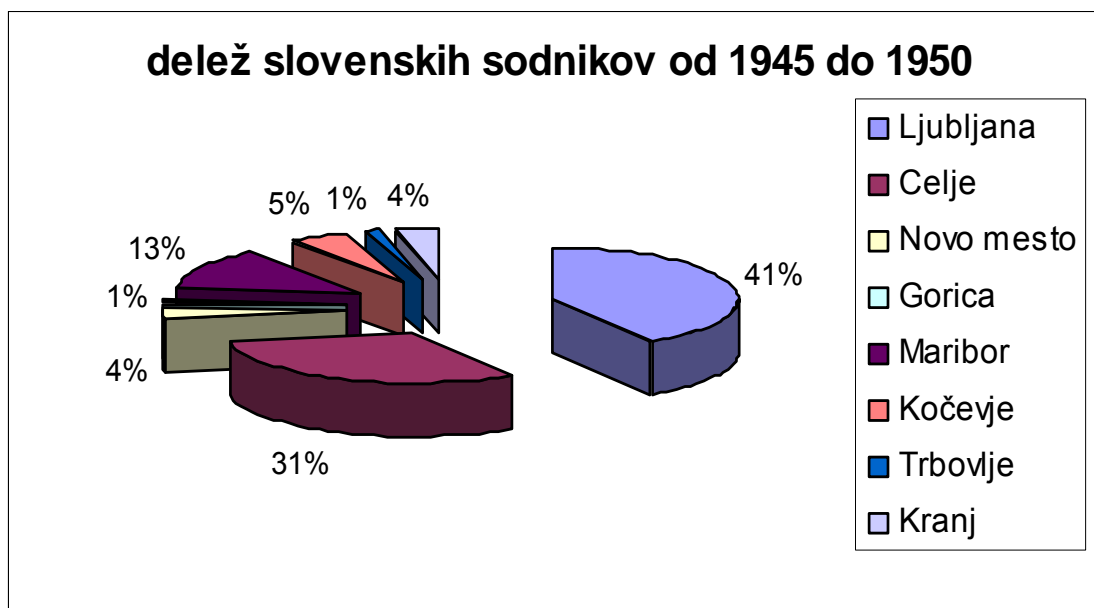
Tabela 9:

Ljubljana	Celje	Maribor
Miloš Bašin 1945	Milan Božič 1947	Nenad Protič 1945
Miroslav Černe 1946	Tone Agrež 1948	Milan Kabaj 1946
Tihomir Sulič 1946	Zdravko Ferič 1948	Franc Finc 1950
Maks Žitnik 1946	Karel Jug 1948	Bogdan Naprudnik 1949
Bojan Kozinc 1946	Franc Lužnik 1948	Jože Fišer
Savo Kozinc 1946	Albin Verderber 1948	Franc Podpečan
Ciril Kocutar 1946	Janko Šalamon 1948	Gustav Starešina
Uroš Jenko 1946	Danilo Brečko 1950	Zdeno Vahtar
Boris Jager 1946	Peter Faktor 1950	Vlado Venuti
Mira Čuček 1947	Dušan Gradišnik 1950	Viktor Gesl
Đuro Dvošak 1947	Miran Horvat 1950	Kočevje
Metod Goričan 1947	Albina Horvat 1950	Dušan Smola 1947
Ludvik Jezeršek 1947	Bojan Horvat 1950	Vinko Zajc 1948
Račič Marko 1947	Franc Jaklič 1950	Roman Rovar 1948
Milan Naprudnik 1948	Rudi Markovič 1950	Dušan Oražem 1948
Milan Jerman 1948	Mirko Mejavšek 1950	Kranj
Dragan Kramer 1948	Janko Mirnik 1950	Dorc Oražem
Gregor Hiti 1950	Emil Petek 1950	Štefan Ošina
Maks Hvale 1950	Jože Vodeb 1950	Milan Zoran
Edo Klanjšek 1950	Fedor Gradišnik	
Drago Kopinič 1950 ZS	Franc Mirnik	
Mirko Pungartnik 1950	Mirko Polutnik	
Bruno Ravnikar 1950	Adolf Urbančič	
Jože Šturm 1950	Pavle Božič	
Vlado Šramel 1950	Novo mesto	
Janez Tome 1950	Marjan Dobovšek	
Danilo Korče	Jože Glonar 1947	
Marjan Kuhelj	Milan Smerdu 1947	
Maks Megušar	Gorica	
Rastko Poljšak	Mirko Fili 1947	
Franc Pribošek	Trbovlje	
Franc Srakar	Rado Pungartnik	

(arhiv Račič)

Graf 2: Delež sodnikov od 1945 do 1950 po posameznih mestih

14. ZAKLJUČEK

Po osvoboditvi je razen dobre volje in zagnanosti manjkalo vsega, denarja, objektov, sodnikov, trenerjev in funkcionarjev, ki so žal v vojni izgubili življenje, tako da so morali atletski privrženci začeti znova. V resoluciji, sprejeti 1945. leta, na ustanovni konferenci Fizikturnega odbora Slovenije (FOS), z vodjo Francetom Mevljo, je bilo predlagano, da se razpustijo vsa bivša telovadna društva in športni klubi ter dovoli ustanovitev novih društev. V njihovem okviru so se začele ustanavljati atletske sekcije, kmalu tudi prvo atletsko tekmovanje po vojni, ki je bilo 24. junija 1945 v Mariboru, v Ljubljani pa tri dni kasneje. Poleg teh prvih atletskih povojnih tekmovanj pa je bil precejšnjega pomena tudi obisk sovjetskih atletov, ki so navduševali s svojimi rezultati. Prav tako so tudi nastopili izven konkurence na 1. državnem prvenstvu, ki je bilo v Zagrebu. Med našimi atleti so se na tem prvenstvu izkazali Deržkova, Marinčkova, Priboškova in Račič z naslovi prvakov Jugoslavije ter Srakar, Pribošek in Stepišnik z naslovi podprvakov.

Leta 1946 je bilo Evropsko prvenstvo v Oslu, na katerem sta bila od Slovencev Račič in Žerjal, prav tako so bili uspešni na balkanijadi v Tirani. Deržkova je postala državna prvakinja v peteroboju, Marinčkova pa v metu krogle. Velik uspeh Zamudove na prvenstvu Jugoslavije v krosu, kjer je osvojila tretje mesto, je vzpodbudil olimpovce, da so začeli trenirati. Kljub zmagi Radničkega v dvoboju z Olimpom je Olimp dosegel uspeh, saj je izgubil za samo tri točke.

Leta 1947 je bila ženska ekipa Kladivarja ekipni prvak Jugoslavije, FD Olimp pa je dosegel prvi kolektivni uspeh. V Celju so potekale priprave najboljših jugoslovanskih atletov pod vodstvom tujih strokovnjakov. Celjan Prelog je na DP v krosu osvojil prvo mesto, Deržkova pa je dosegla državni rekord v peteroboju. Ljubljanska Enotnost se je okrepila z vrsto novih atletov, organizirali pa so tudi sodniške tečaje. Na balkanijadi v Bukarešti je Butia na 100 m dosegla zmago in nov jugoslovanski rekord.

Začetek junija 1948 je bila v Ljubljani ustanovljena Lahkoatletska zveza Slovenije. AD Kladivar je bil proglašen za najboljši atletski kolektiv v Jugoslaviji, Enotnost je dobila konkurenco z ustanovitvijo SFD Železničar in FD Miličnik. V Celju so se srečevali s težavami zaradi stadiona, tako da so se začasno morali preseliti na Glazijo, olimpijske priprave pa v Ljubljano. Na OI v Londonu so nas zastopali trije Slovenci, Butia, Račič in Žerjal.

Leta 1949 so atletinje Kladivarja osvojile ekipno prvenstvo Jugoslavije, medtem ko je Posinekova dvakrat postavila nov jugoslovanski rekord v teku na 80 m ovire, najprej 12.6, kasneje pa 12.5 sekunde. Ustanovljeno je bilo prvo atletsko društvo v Jugoslaviji – AD Kladivar v Celju, ki ga je vodil Fedor Gradišnik. Na novo je bilo usposobljenih več atletskih sodnikov, tako da so lahko organizirali tudi večje tekme. Zelo uspešna sta bila Zagorc v troskoku z državnim rekordom in Hanc na 800 m, kjer je dosegel rezultate mednarodne vrednosti.

Leta 1950 je bil v Celju zgrajen prvi atletski stadion v Jugoslaviji. Na evropskem prvenstvu v Bruslju sta Kotlušková v metu krogle in Knezova v peteroboju zasedli 8. mesto. Jugoslovanke so bile uspešne v dvoboju z Avstrijkami, prav tako so atleti Jugoslavije zmagali proti Avstriji in Belgiji. Matija Hanc je v Beogradu proti Belgiji s svojo zmago na 800 m postavil rekord FLRJ s časom 1:53,7 min. Prvič po vojni je bila v povprečju dosežena in presežena predvojna kakovostna raven slovenske atletike.

Razmere v slovenski atletiki so bile po 2. svetovni vojni zelo skromne, zato je kar nekaj slovenskih atletov odšlo v Beograd, ker so tam imeli zelo dobre pogoje za treniranje. Poleg dobrih trenerjev in dobro opremljenih stadionov so imeli tudi maserje, najboljšo hrano in opremo, drese in šprintarice, slednje pa so dobivali celo iz Anglije. Kljub treniranju pa so še vedno imeli možnost študirati. Po besedah g. Marka Račiča so skozi celo leto imeli priprave, hodili so v Kranjsko Goro, Planico, v Ljubljano, Milanovec ..., medtem ko si slovenski atleti tega niso mogli privoščiti.

15. OKRAJŠAVE

AD – Atletsko društvo
FOS – Fizkulturni odbor Slovenije
ZMS – Zveza mladine Slovenije
JA – Jugoslovanska armada
FD – Fizkulturno društvo
U – Udarnik
K – Krim
S – Svoboda
Št.Vid – Šentvid
V – Vojvodina
SLO – Slovenija
H – Hrvaška
BH – Bosna in Hercegovina
SRB – Srbija
DFJ – Demokratična federativna Jugoslavija
TD – Telovadno društvo
O – Olimp
C – Celje
T – Teharje
KL – Kladivar
ČE – Čepovan
GO – Gorica
EN – Enotnost
PBgd – Partizan Beograd
MIZg – Mladost Zagreb
ASAJ – Atletski savez Jugoslavije oziroma Atletska zveza Jugoslavije
FSJ – Fizkulturni savez Jugoslavije
SFD – Sindikalno fizkulturno društvo
FLRJ – Federativna ljudska Republika Jugoslavija
FZS – Fizkulturna zveza Slovenije

16. VIRI IN LITERATURA

VIRI

1. Račič, M., zasebni arhiv.
2. Rožman, M., zasebni arhiv.
3. Slovenski poročevalec, (1945), arhiv Račič.
4. Slovenski poročevalec, (1945), arhiv Račič.
5. Slovenski poročevalec, (1945), arhiv Račič.
6. Spored 3. povojno prvenstvo FLRJ v atletiki , (1947), arhiv Račič.
7. Atletski godišnjak, (1947). Fizkulturni savez Jugoslavije.
8. Atletski godišnjak, (1948). Zagreb, Centralni odbor FSJ.
9. Atletski godišnjak, (1951). Beograd, Vuk Karadžič.
10. Fizkulturni glasnik, (1947). 15, str. 37
11. Polet, (1945). Državno prvenstvo v atletiki- najboljše atlete ima naša vojska, 7 ,str. 1-2
12. Polet, (1945). Državno prvenstvo v atletiki- kdo so bili prvi prvaki?, 7, str. 1-2
13. Polet, (1945). Množični nastopi atletov, 2 , str. 2
14. Polet, (1945). 1. zlet fizkulturnih društev Slovenije, 5, str. 1-3
15. Polet, (1946). Prvenstvo celjskega okrožja, 31, str. 3
16. Polet, (1946). Prvenstvo Slovenije v mnogoboju, 32, str. 4
17. Polet, (1946). Državno prvenstvo v mnogoboju, 34, str. 1
18. Polet, (1946). Prvenstvo Jugoslavije v krosu, 18, str. 3
19. Polet, (1946). Dvoboj Radnički-Olimp, 37, str. 5
20. Polet, (1947). Tečaj za atletske vaditelje in učitelje, 17, str. 5
21. Polet, (1947). V Brežicah zgradili stadion, 20, str. 4
22. Polet, (1947). Državno prvenstvo v atletiki, 33, str. 8
23. Polet, (1947). Ekipno DP- osvojitev Kladivarja, 40, str. 2

24. Polet, (1948). Metode zimskega treninga, 44, str. 3
25. Polet, (1948). Obisk CSR v Celju, 35, str. 1-3
26. Polet, (1948). Dvoboj Slovenija- Srbija, 29, str. 2
27. Polet, (1948). Ekipno prvenstvo Jugoslavije, 36, str. 1-3
28. Polet, (1948). Trening slovenskih atletov, 50, str. 2
29. Polet, (1949). Pregled dela za leto 1947 in 1948, 2, str. 2
30. Polet, (1949). Partizan in Kladivar- zmagovalca med moškimi in ženskimi ekipami, 23, str. 4
31. Polet, (1949). Prvenstvo FRLJ, 37, str 3
32. Polet, (1949). Športna pot Ivanke Knezove, 36, str. 3
33. Polet, (1949). Marko Račič je bil najboljši tekač na 400 m, 44, str. 3
34. Polet, (1949). Najboljši naši atleti, 47, str. 3
35. Polet, (1950). Pregled sezone za 1949, 1, str. 4
36. Polet, (1950). Jugoslovanske atletinje nad avstrijskimi, 28, str. 3

LITERATURA

37. Božič, M., Gradišnik, F., (ur.), (1954). *Almanah celjske atletike*. Celje: Atletsko društvo Kladivar.
38. Glavan, B., (1984). *Atletika v Ljubljani v letih 1945-1953*. Diplomsko delo, Ljubljana, Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, Fakulteta za telesno kulturo.
39. Jovančič, M.,(1971). *Jugoslovenska atletika 1921-1971*. Beograd.
40. Kramer, F., Kuzma, J. (ur.), (1990). *Šport v Celju 1890-1990*. Celje: Zveza telesnokulturnih organizacij Celje.
41. Račič, M., (1970). *Slovenska atletika 1945-1970*. Ljubljana: Atletska zveza Slovenije.
42. Rožman, M., (1999). Ustanovitev Atletske zveze Slovenije. *Atletika*, 36, str. 18-19
43. Vidmar, V., (1998). *Atletsko društvo Kladivar, petdeset let v stoletju celjske atletike*. Celje, AD Kladivar Cetus Celje.

